

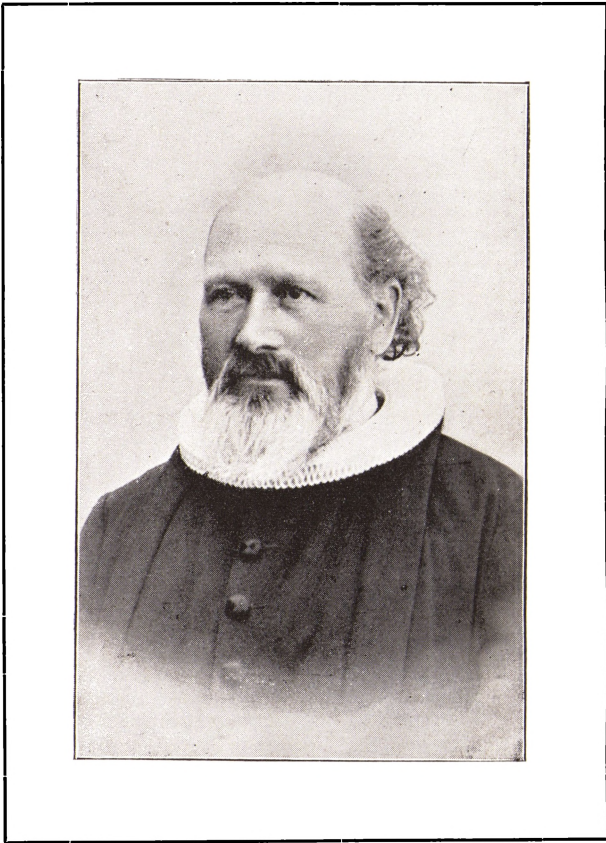
Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

KNUD CHRISTENSEN

SOGNEPRÆST

KNUD CHRISTENSEN

FØDT 1. JANUAR 1836 — DØD 29. SEPTEMBER 1908

MINDEBLADE

SAMLEDE OG UDGIVNE AF HANS HUSTRU

ANGELIKA CHRISTENSEN

ODENSE

TRYKT I ANDELSBOGTRYKKERIET I ODENSE

1909

FORORD

IDET jeg udgiver denne lille Bog med forskelligt Indhold, er det mit Haab, at den vil glæde min afdøde Mands mange Venner.

De smaa Prædikener og Taler er ikke i mindste Maade omdannet eller udformet, men nedskrevne efter hans egne Optegnelser, og de, der har hørt ham, vil genkende hans Tanker og Udtalelser deri.

Gerne vil jeg med det samme have Lov til at bringe min inderlige Tak til alle de, som efter min kære Mands Død paa saa mange Maader har givet deres Velvillie og Kærlighed til ham Udtryk og vist mig og Børnene saa stor en Deltagelse under vort store Savn.

Det er saa mit hjertelige Ønske, at Bogen, som hermed udgives, maa hjælpe til at bevare Mindet om ham, som saa mange flokkedes om med Glæde.

Særslev, den 1. Oktober 1909.

ANGELIKA CHRISTENSEN.

Pastor K. Christensen.

PASTOR KNUD CHRISTENSEN fødtes den 1. Januar 1836 i Resen Sogn v. Lemvig. Hans Fødehjem kaldtes »Drostvadhushus«. Efter Konfirmationen fortjente han sit Brød ved at undervise nogle Smaabørn om Vinteren og ved at deltage i alt forefaldende Landbrugsarbejde om Sommeren. Og denne Sysselsættelse førte for det begavede unge Menneske til, at han kom paa Ranum Seminarium i Aaret 1856. To Aar efter tog han Lærereksamen med Udmærkelse og fik straks efter sin første Plads i Skolens Tjeneste som Medhjælper hos den kendte Politiker og Højskoleforstander Lars Bjørnbak i Viby ved Aarhus. Denne var i hine Dage ikke alene Leder af sin egen Højskole, men ogsaa Lærer i Viby Almueskole. Og Christensen maatte som Følge deraf undervise den halve Tid i Højskolen, den anden halve Tid i Børneskolen.

--- Christensen blev derefter Lærer oppe i sit Fødesogn Resen, indtil han i en Alder af henimod 28 Aar i 1863 tog til København for at studere. Dette Skridt vakte naturligvis ikke saa lidt Opsigt iblandt Sognets Befolkning, som selvfølgelig syntes, at han burde have været inderlig godt tilfreds med at være Skolelærer og Kirkesanger, og at det ligefrem var urigtigt af ham nu at give sig ud paa det uvisse, for at skabe sig en højere Stilling i Samfundet.

Men Christensen fulgte i den Henseende ikke andres Raad, kun sit eget Hoved, og tog frejdigt fat paa at ud-danne sig til sin fremtidige Gerning.

Han har fortalt mig, at han hos en Mand fik Lovning paa 300 Rigsdaler til sin Uddannelse, men brugte kun den

halve Sum. Man forstaar, at han maa have levet som en ægte sparsommelig Vestjyde i København. Men det var ogsaa en streng Tid for ham. Han underviste i københavnske Børneskoler hver Dag og læste paa sine latinske Lektier om Natten. Han har ved Tanken om den Tid udtalt, at hvis han paa Forhaand havde vidst, hvor vanskeligt det var, saa havde han maaske ikke begyndt at studere i saa sen en Alder. Men engang kommen i det, var der ikke andet at gøre end at holde Pinen ud, hvad han ogsaa gjorde.

I Aaret 1866 tog han Studentereksamen og Embeds-eksamen fem Aar efter, 1871.

Sin første Plads havde han som præstelig Medhjælper, Katheket, i Fredericia under et Embedes Ledighed dér, blev saa først Kapellan i Skyum og derpaa Sognepræst for Snedsted og Nørhaa Menigheder i Thisted Amt. Det var nok paa saa godt som alle Beboernes Henvendelse til Ministeriet, at han som ung Kandidat fik et saa forholdsvis godt Embede.

Dér virkede han indtil 1888, da han kaldedes til Sognepræst i Hurup, hvorfra han forflyttedes til Særslev i 1893. Og der arbejdede han saa indtil sin Død den 29. September 1908.

Pastor Christensen virkede ikke ved særlig udprægede Aandens Gaver, men mest ved sin Personlighed, der aabnede den jævne Troværdighed og besindige Overvejelse i hele hans Færd. Naar han fremtraadte i en Forsamling, enten det saa var som Prædikant eller Foredragsholder, fik Tilhørerne altid det bestemte Indtryk, at her havde de en Mand for sig, der ærligt og redeligt forsøgte at leve efter det, han lærte. Af den Grund lyttede ogsaa baade gamle og unge med Glæde og Tilfredshed til hans Tale. Og han talte meget.

Foruden sin præstelige Virksomhed holdt han i de otte Maaneder om Aaret et ugentligt Foredrag for Eleverne paa Særslev Højskole, ligesom han ogsaa til andre Tider ved

Elevmøder, Efteraarsmøder og andre Møder førte Ordet paa samme Sted. Og han gjorde det ene og alene af Lyst og Trang uden Tanke om pengelig Fordel. Det var mig ikke muligt at faa ham til at tage Betaling for sit Arbejde i den Henseende, endskønt jeg tilbød ham en saadan flere Gange og egentlig følte mig lidt genert af, at han udførte saa meget Arbejde frit her. Han svarede mig altid, naar Talen faldt paa disse Ting:

»Nej, jeg skal intet have. Det glæder mig selv saa meget at tale for de unge Mennesker.«

Ligeledes deltog han ogsaa i adskillige Møder, som Indremissionsfolkene lod afholde i deres Missionshus her i Sognet. Og naar jeg har omtalt dette, saa er det for at fremhæve et af de ejendommeligste Træk i hans Karakter, nemlig hans Evne til at mægle imellem Modsætninger.

Han var ikke de skarpt afstukne Standpunkters Mand. Hans udpræget fredelige Sindelag gjorde det muligt for ham at færdes blandt Mennesker af temmelig vidt forskellig Anskuelse. Af den Grund var han ogsaa vel sét hos Indremissions Tilhængere i Sørslev Sogn.

Han havde den dybe Agtelse for andres Overbevisning, og derfor stødte han ikke an hos dem, der mente anderledes end han.

Hans milde Øjne saa det bedste hos anderledes tænkende, hans sindige Ord mæglede helst, hvis der var Udsigt til en udbrydende Strid. Kun i politisk Henseende gjorde han altid sit Standpunkt bestemt gældende. Og han var, saa længe jeg har kendt ham, radikal Venstremand. Paa Valgdagen traadte han op som ordførende Stiller for nævnte Partis Kandidater. Og ved saadanne Lejligheder kunde Ordene af hans Mund være noget hvassere, end Folk ellers var vant til at høre fra ham. — Men ogsaa udenfor Sognet færdedes Pastor Christensen hyppigt som Foredragsholder. Han rejste baade paa Fyn og i Jylland og vedblev dermed op i sin Alderdom. Særlig glædede det ham at komme til Thy. Der skulde han op engang hver

Sommer. Han talte om det længe i Forvejen. Og naar saa en og anden sagde til ham: »Men nu skulde De kun besøge gode Venner dér og hvile ud hos dem«, saa svarede han Ja, — og alligevel endte det naturligvis med, at han lovede at holde en hel Række Foredrag deroppe. Det var hans Maade at holde Sommerferie paa.

— Ja, Pastor Christensen var et Menneske, der holdt meget af at færdes ude imellem Folk, og dette kom i særlig Grad hans Menighed her til Gode. For saa godt som hver eneste Dag saa vi den gamle Præst vandre omkring i Sognet. Han gæstede baade rige og fattige. Og altid havde han et venligt Ord paa Læben til dem, han traf sammen med, et mildt Blink i Øjet og et hjærteligt Haandtryk.

Derfor mindes han af os alle, idet vi takker Gud for den Virksomhed, han fik Lov til at udfolde her i de hundredne femten Aar.

RASMUS NIELSEN.

GRUNDTRÆK AF 14 PRÆDIKENER

Prædiken til 1. Søndag i Advent.

Matthæus 21. Kap. 1. V. til 9.

Det er i Dag Kirkens Nytaarsdag, hvad mange vel ikke har lagt Mærke til. Den borgerlige Nytaarsdag kender alle, fordi alt det timelige ligger vort naturlige Menneske nær; men som troende Mennesker kan og vil vi ikke glemme denne Kirkens Nytaarsdag, men takke vor himmelske Fader for det Aar i hans Kirke, som gik, og bede ham velsigne det Aar, som kommer.

Vi vil da minde hverandre om det, som er en Trøst for Guds Menighed, at Vorherre Jesus er selv med i sin Menighed og i sin Kirke, baade ved Indgang og Udgang, og Indgangen til Kirken er Daaben, og en Engel holder Vagt der og spørger alvorligt: »Forsager du, tror du?« Og gør du det, saa kan det nye Aar bringe dig Velsignelse. Er vi saa i denne Naadepagt, saa gaar vi til Bordet, Nadverbordet, hvor Herren alle Tider staar med udstrakte Arme og siger: »Jeg staar for Døren og banker, hvem der vil lukke 'op, til ham vil jeg gaa ind, og jeg vil holde Nadver med ham.« Og Herren vil selv lægge Ordet i sin troende Tjeners Mund, saa han aldrig vil blive træt af at »vidne aarle, vidne silde, Jesus Krist er Livets Kilde«, og føler den kristne Menighed ret Sandheden i Ordet, saa vil den kunne modtage Velsignelsen i det nye Kirkeaar.

Vi hører nu om disse Skarer, de raaber Hosianna. Der var stor Forskel paa Herrens Disciple dengang som nu, nogle saa, hørte og forstod meget, andre kun lidt; nogle var med paa Forklarelsens Bjerg og kunde vidne: »Vi saa hans Herlighed«, andre saa kun lidt, men var dog Herrens

Disciple. Johannes laa ved Herrens Bryst, andre var læn-
gere borte, men havde dog kaaret Herren til Herre og Mester.

Som nogle dengang gik foran, andre fulgte efter, saa-
ledes ogsaa nu om Dage; der kan være stor Forskel mel-
lem Jesu Venner. Foran gaar de, der ret i Ydmyghed og
Kærlighed har modtaget Guds Naade og derfor er blevne
saa rige, fordi de har hørt, set, forstaaet og modtaget saa
meget af Jesu Kraft og Kærlighed. Andre er ikke naaet
saa vidt; men blot det at være, leve og følge med er nok,
og Vorherre forsmaar ikke det ringeste og fattigste Følge-
skab, naar kun det er i Hjertets Ærlighed og Sandhed.

Da Jesus drog ind i Jerusalem, var der mange, der
fulgte ham; men han mødte ogsaa mange, der gik den
anden Vej. Nogle standsede vel, saa paa Toget, men fort-
satte saa deres Vej; andre standsede og blev dybt grebne,
vendte om, og skønt de begyndte at gaa imod, endte de
med at følge og istemme Lovsangen. Og det gentager sig
bestandigt. Nu i denne Adventstid er der vel mange, der
begynder Kirkeaaet med at gaa imod Jesus; men maatte
der dog ogsaa være mange, der standser og lytter til Lov-
sangen og Vidnesbyrdet og saa vender om og følger med;
det vil vi bede dig om, kære himmelske Fader, for Jesu Skyld.

Amen!

Prædiken til Juledag.

Joh. 1. Kap. 1. V. til 14.

Tider skal komme,
Tider skal henrulle,
Slægt skal følge Slægters Gang.

Ja, den ene Tid svinder efter den anden, Slægter synker i Graven, og nye Slægter fremstaar; Menneskets Mund lukkes i Døden, dets Røst tier, men Tonen fra Himlen forstummer aldrig.

Vi véd, hvad det var for Toner, der lød fra Himlens Engle til de fattige Hyrder: »Eder er i Dag en Frelser født«. Den gjorde Hyrderne saa inderlig glade, saa de med fuldt Hjærte lovede og priste Gud. Gud give, det samme maa ske hos os, at Tonen maa lyde skønt til os »fra Sjæl til Sjæl«, saa den Kærlighedstone fra Himlen ret maa varme vort Hjærte; kunde den det, saa var der ingen Sorg saa tung og ingen Nød saa stor, uden den jo maatte vige.

»Eder er i Dag en Frelser født«. Det er den første Juleprædiken, der blev holdt, alle senere Juleprædikener er kun en evig Gentagelse. Den blev ikke holdt for Konger eller Ypperstepræster, men for de fattige Hyrder; de maa have haft den Aandens Fattigdom og Længsel, der maa til for at kunne glæde sig ved det dejlige Julebud. Det er for eders, det er for vor, det er for min Skyld, han blev fattig, ja saa fattig, at han havde ikke det, hvortil han kunde hælde sit Hoved. Ja, det er eder, der trænger til ham; ja, det er mig, der trænger til at høre det Ord, den Tone fra Himlen! Maatte vi ret faa i Eje den Aandens Fattigdom og den Længsel, som skal til, naar vi i

Sandhed skal kunne glædes opbygges ved det dejlige Julebud; thi selv om en Guds Engel kom iblandt os, var det dog uden Betydning, naar ikke der var Længsel efter Frelse til Stede. Der er mange, der ingen ret Juleglæde faar, fordi de ikke føler, at de trænger til en Frelser, som breder Armene ud og siger: »Kommer, thi nu er alle Ting beredte!«

»I Dag!« — Ganske vist kan vi hver Dag, Gud lader skabe, glæde os ved, at en Frelser er født; men der er dog ingen Dag i Aaret, hvor dette »I Dag« lyder saa inderlig kærligt og indtrængende som Julemorgen. Grundtvig synger: »Mens som Barn paa Landet jeg var hjemme, Julemorgen var mit Himmerig«, og efter at han var bleven voksen Mand, stod Julemorgen saa vidunderlig i Glans for ham. Ja, Julemorgen, da lyder det: »I Dag«.

Naar voksne tænker sig tilbage til Barneaarene og endnu ikke rent har glemt Barnesindet, var det saa ikke, og er det saa ikke endnu, som om Klokkerne Julemorgen har en særegen dejlig Klang: »Kom dog og hold Jul! Hør Tønnen fra Himlen, den er ej forstummet! Se, jeg staar for Døren og banker!« og den Tone har for troende og ydmyge Sjæle en saa smeltende blød Klang, at Folk, om end gamle af Aar, bliver Børn igen og glæder sig som Børn: »En dejlig Dag er oprunden«.

Fortæl de gamle derhjemme, som ikke kan være med, og de syge, som sukker i Smerte, om Barnet, saa de selv bliver som Børn igen, saa de finder Vej til deres Barnedoms Paradis og fornemmer, vi er ikke længere under Flammesværd, men kan synge med Salmedigteren: »Jeg som et Barn mig glæde vil«.

Og saa lyder det til os: »En Frelser!« — Esaias 40, 1 siger: »Trøster, trøster mit Folk, taler kærligere til Jerusalem og raaber til den, at dens Strid er fuldendt, dens Skyld betalt, at den har faaet dobbelt af Herrens Haand, uagtet alle dens Synder.« Sandelig en kærlig Tiltale! men saaledes taler Frelserøsten mildt og kærligt, og har vi Øret og Hjærtet opladt, kan vi, som jeg før sagde, sige af vort

Hjærtens Grund: »Det er mig, der trænger til ham, for min Skyld blev han fattig, og jeg blev rig«, saa er hart en Frelser for os. — Ja, lad os da »gaa med stille Sind som Hyrderne til Barnet ind«, og takke og prise Gud! — Den gamle Kirkefader Hjeronimus skriver: »Saa tidt jeg betragter Krybben Bethlehem, har mit Hjærte en underlig Samtale med Barnet: »Hvor ligger du dog der ussel og fattig!« siger jeg, »hvad skal jeg give dig?« Men Barnet svarer: »Jeg begærer intet uden dette at sige: »Ære være Gud i det højeste!« Og siger jeg saa: »Men jeg vil dog gerne give dig noget — alle mine Penge«, saa hører jeg Svaret: »Dem behøver jeg ikke, giv dem til de fattige; men siden du er saa gavmild, kom saa hid med al din Synd og Skam, den er jeg kommen for at bære.« Da maatte Hjeronimus bitterligt græde, og han udbryder: »Nuvel, saa tag, hvad mit er, og giv mig, hvad dit er, saa er jeg hjulpen til det evige Liv!«

Ja, lad os lægge vor Synd paa Jesus, vor Frelser, og saa takke ham og bede ham velsigne den dejlige Jul for os.
Amen!

Prædiken paa Nytaarsdag.

Matth. 6. Kap., 5. V. til 13.

Vi vil i Dag begynde med en Tak til vor himmelske Fader for Aaret, der gik; vi vil takke for, at han har hjulpet os gennem det, saa vi har følt, at »Vor Fader i det høje han lever«, og vi fortrøster os til, at »Han, som har hjulpet hidindtil, han hjælper nok herefter«. Saadan en Tak vil alle troende gerne være med til at bringe, baade dem, der levede et lykkeligt Aar, og ikke mindst dem, som har haft et strengt Aar; thi Herren har hjulpet dem.

Naar vi nu mødes Nytaarsdag, saa passer det godt, at vi i Dag møder Bønnen i Jesu Navn, dette Fadervor, denne lille mærkelige Bøn, der følger Guds Menighed alle Vegne og navnlig er uadskillelig fra vore hellige Naademidler, Daab og Nadver.

Ja, ingen Bøn kan dog lignedes ved Fadervor, paa en Gang er den baade hele Menighedens og det enkelte Guds Barns Bøn, hvori enhver kan lægge alt, hvad han har paa Hjærte, og tillige lette sit Hjærte for al den Tunghed, der kan falde over en. — Det har aabenbart mange følt, at naar de ret i Troen barnligt lagde alt i et Fadervor, baade Sorg og Bekymring, saa blev det for dem en Befrielse, ja, i Virkelighed en Bønhørelse. Den er ogsaa hele Menighedens Fællesbøn, hvor vi beder for hverandre som Brødre og Søstre, og hvor vi føler, at vi har alt det bedste tilfælles.

Den Bøn, Fadervor, har ligesom en evig Ungdom; den bliver aldrig forslidt og afbrugt eller afløst, skønt vi bruger den saa overmaade ofte, flere Gange i vor Gudstjeneste.

Vorherre har selv lært os den, og vi føler, at det med Rette er et af de Ord, vi kan kalde »levende«, hvori Vor-

herre selv er til Stede hos den, der kan lægge sin Sjæl ind i den Bøn, enten for sig selv eller for andre, som f. Eks. en Moder for sit Barn. — Det er velsignet og herligt, naar Moderen tidligt lærer sine smaa at folde Hænderne over Fadervor; mange Mennesker har senere følt, at Angst og Frygt svandt, og Frimodighed kom i Stedet, naar de ret bad deres Barnebøn, og det passer, som Digteren siger: »Med et Fadervor i Pagt skal du aldrig gyse« og, at »intet skal komme over de foldede Hænder«.

Men mange har i Verdens Travlhed og Synd glemt deres Fadervor, ikke saaledes at forstaa, at de ikke kan det udenad, men de har glemt at bede det som et Barn i al Enfoldighed; det læres kun i Vorherres Skole, i Guds Menighed, hvor Herrens Aand er Læremester og hjælper den famlende Tunge til at faa Bønnen frem. Det er det samme, Grundtvig saa smukt og træffende siger saaledes:

»Hver Gang en ærlig Sjæl paa Jord
vil sine Hænder folde
i Jesu Navn, men Bønnens Ord
vil dø paa Læber kolde:
Forbarm dig over Støvets Kaar,
vis, du paa alt kan bøde!
og hvisk til os dit Fadervor,
saa vore Tunger gløde!

Han lægger Vægt paa »ærlig Sjæl«; thi al Uærlighed og Usandhed maa være banlyst fra Fadervor.

Ja, saa tror vi, at Herrens Aand vil hjælpe, at vi i Jesu Navn maa lære at folde vore Hænder over denne Barnebøn, at Forældre, Børn og Venner i Guds Menighed maa føle og forstaa, at det er Kærligheden fra Vorherre Jesus, der bærer Bønnen frem, og at vi maa vokse i denne Bøn op til ham, der er Hovedet, Vorherre Christus.

Saa begynder vi Aaret i Jesu Navn med Jesu Bøn, og vil den for os i Aarets Løb »dø paa Læber kolde«, o! da »forbarm dig over Støvets Kaar!«

Amen!

Prædiken til anden Søndag efter Helligtrekongers Dag.

Lukas 19. Kap., 1. V.—10.

»Søger, saa skal I finde.« Det Ord passer godt paa den lille Mand fra Jeriko. Det var ikke saa let for Zakæus at faa Jesus at se; men han overvandt Hindringerne, og han naaede meget mere, end han havde tænkt; han hørte et Ord, der ret var i Stand til at glæde hans Hjærte, nemlig Vorherres Jesu Ord til ham: »Stig ned, Zakæus thi i Dag vil jeg være Gæst i dit Hus.«

Det lille Træk viser os ret Rigdommen i Vorherres Kærlighed og Gaver, at hvor der er Tro, Længsel og Modtagelighed, der giver Herren mere, end nogen aner og tænker; thi det var i Sandhed et frydefuldt Besøg hos Zakæus, naar Jesus siger til ham, inden han forlader ham: »I Dag er dette Hus vederfaret Frelse; thi Menneskenes Søn er kommen for at søge og frelse de fortabte.«

»Men kæmpe vi maa i den løbende Tid; Livet hernede er Strid;« mange og store Hindringer vil komme paa vor Vej og skygge for vort Syn paa Jesus vor Frelser, saa vi maa lytte efter Herrens Røst, naar det lyder: »Vaager og beder!« — Apostelen Paulus siger: »Jeg har stridt den gode Strid, fuldkommet Løbet og bevaret Troen, og nu ligger Retfærdighedens Krone rede for mig«, og hans Strid var sikkert ikke alene Kampen mod Hedninger og Jøder, men Kampen i hans egen Sjæl, som naar han siger: »Jeg har Lyst til Guds Lov«, men »Kødet begærer imod Aanden.« — Mangen en har været paa ret Vej, paa den Vej, der gaar opad mod Himmerig; men Hindringerne har været

for store, der er blevet Standsning i Stræbet mod Kampens og Sejrens Løn, Standsning i Udviklingen, og det er det farlige; thi saa begynder Tilbagegangen. — Hvor herligt og skønt er det ikke at se et Menneske, som stadig udvikles baade i kristelig og folkelig Forstand, men som frem for alt gaar frem i en inderlig og ydmyg Troens Vækst i Vorherre Jesu store Kærlighed, med et frit og lyst Haab for Tid og Evighed og med en Hjærtens Tak for Naade over Naade.

Jesus drog ind i Jeriko, og vi ved ikke, hvor mange han blev til Velsignelse for der; men vi ved for sikkert, at der var én. — Vi ved, at Herren er evig den samme og kommer til os, og han vil findes iblandt sine levende, troende Venner i sin Menighed, saa vil vi se ham, maa vi gaa derhen, og vi skal finde ham og faa hans Velsignelse. — Lad saa os, der er kommen sammen i Dag, minde hverandre om Vejen til Herrens Daab og Nådver og hans levende Ord derved; hvor mange er ikke bleven glade og trøstede der! Vi kan være visse paa, at som Herren den Gang hjalp hver ærlig søgende Sjæl, saaledes er han ogsaa rede til at hjælpe os. — Han vil være os nær i en stille Time med sin Kraft og sin Trøst; han vil gaa ind i vore Huse, og vi skal visselig frelses af Naade; thi »Hil det Hus, som Vorherre gæster!« det er vederfaret Frelse.

Amen!

Prædiken til Seksagesima.

»Og Jesus sagde: Med Guds Rige har det sig saaledes, som naar et Menneske kaster Sæd i Jorden, og sover, og staar op Nat og Dag: Sæden vokser og bliver høj, han ved ej selv hvorledes. Thi Jorden bærer Frugt af sig selv, først Græs, derefter Aks, derefter fuldt Korn i Akset. Men naar Frugten er fuldkommen o. s. v.«

Det er sikkert det Evangelium, Grundtvig sigter til i Salmen:

»Guds Rige lignes ved et Frø,
det mindste, man kan finde,
nedlagt i Muld, ej til at dø,
men Død at overvinde . . .«

De allerfleste Lignelser gaar ud paa at skildre Himmerriges Rige, Herren bliver ikke træt af at fremstille Himmerriges Rige under mange Billeder som noget mageløst skønt og overordentlig festligt, som f. Eks. i Kongesønnens Bryllup, de ti Brudejomfruer, den store Nadver, og saaledes ogsaa her i Evangeliet om Frøet, »opvoksende saa til et Træ, hvor Himlens Fugle finde Læ og Lyst til sødt at sjunge«. — Et dejligt Billede paa det samme findes ogsaa i Davids 36. Salme, hvor han siger: »Gud! hvor dyrebar er din Miskundhed, og Menneskens Børn skal skjule sig i dine Vingers Skygge.«

Ja, hvor kalder Herren ømt og kærligt: »Kom og lyt til mit Ord!« »Hør min Røst!« »Omvender eder og tro!« »Kommer, I, der arbejde og ere besværede!« »Kommer, I, som leve i aabenbar Synd!« »Kommer, I, der hidtil har sovet eller levet i Ligegyldighed!« »Jeg er ikke kommen for at dømme, men for at frelse.« — Og som Vorherre Jesus sagde dengang, saa siger han endnu; ogsaa i vor

Tid hører vi om Himmeriges Rige, ogsaa i vor Tid siger Herren: »Kommer!« Det er det samme, der har fundet et skønt Udtryk i en af vore Salmer:

»Kommer, da vi vil os samle
om det Livsens Kildevæld,
kommer unge, kommer gamle,
kommer hver en mødig Sjæl!«

I den Lignelse, vi har hørt her, mindes vi om »Foragter ej de ringe Dage«; thi Guds Rige er midt iblandt os; men det kommer stille uden ydre Pral og Pragt som Sennepskornet, der er lille og tilsyneladende ringe, men bliver dog til et Træ.

Saaledes kom Vorherre selv, fattig og ringe, født i en Stald, lagt i en Krybbe, voksede op hos en jævn Haandværker, levede mellem faa, fattige Mennesker, døde Korsets Død ved Siden af en Forbryder; men se nu, hvor Træet har skudt Grene ud over hele Verden! Og hvad maa vi saa sige om vore hellige Naademidler: Daab og Nadver? Ogsaa det synes at være saa smaa og ringe Ord i Verden: Vand, Brød og Vin; men for troende Mennesker er det dog det højeste og helligste i Kirken; thi derved gives og næres det evige Liv. Som det evige Liv, der bliver givet det lille Barn i Daaben, kun kan synes som Sennepskornet, saa kan det vokse en hellig Vækst til Guds Ære.

Har vi da bevaret det Liv, som er givet os, saa det er blevet et Trosliv, da vil vi ogsaa gerne med hverandre høre om det Himmeriges Rige, som Herren saa tidt taler om, og mere og mere faa Lyst og Naade til at vende os fra Synd og Død og Djævelens Magt, visse paa, at det er Sandhed, naar Herren siger: »Hvo, som tror paa mig, skal leve, om han end dør.«

Ja, du vor himmelske Fader beskærme og bevare os fra alt ondt, som vil hindre os i at komme hjem til dig i dit Himmerig, for Jesu Skyld!

Amen!

Prædiken til første Søndag i Fasten (Fristelsen i Ørkenen).

Matthæus 4. Kap., 1—11.

Ethvert tænkende Menneske ved, af hvilken Betydning det er at benytte den belejlige Tid; men det ved Djævelen ogsaa. Da Jesus led legemlig Nød, kom han og fristede ham. — Til os kommer han ogsaa og det ofte i Skikkelse af en Lysets Engel, naar vi er i Nød, Fattigdom, eller naar vi længes efter syndige Begæringers Opfyldelse og meget andet; derfor gælder det om at være paa Vagt; thi »vi gaar i Fare, hvor vi gaar.«

Men det egentlige Evangelium i Dag er ikke Fristelsen, men det, at Jesus vandt, og vi, der tror og grunder vort Salighedshaab paa Klippen, kan sige: »Jesus vandt, og vi har vundet.«

Det er værd at lægge Mærke til, at ikke alene Jesus henviser til Bibelen; men ogsaa Satan læser Bibelen: »Der staar skrevet, han skal give sine Engle Befaling om dig, og de skulle bære dig paa Hænderne.« — Bibelen er Guds Folks Ejendom, den ypperste af alle Bøger; den følger Menigheden, og den har været til hjertelig Opbyggelse og Oplysning for mangfoldige; men vi ser, at Satan selv bruger Bibelen, og vi ved, at de forskellige sekteriske Retninger staar alle med Bibelen i Haanden, og derfor sagde Luther, at den kunde være en rigtig Kætterbog. — Lad os ikke glemme, at den er kun for Gudsmennesket, det, vi blev til i Daaben, da Guds Ord blev talt til den enkelte iblandt os med Navns Nævnelser, og det er det Guds Ord, der er evig Liv og Kraft, dersom vi ret modtager det.

Det ene Skriftsted besvarer Jesus efter det andet; men hver Gang begynder Djævelen med et nyt; men da Jesus endelig siger: »Vig bort, Satan!« da maatte Djævelen vige, og Englene kom og tjente ham.

Det er sagt, at Djævelen ikke kan taale at høre sit Navn nævne saaledes; derfor maa han vige; han viger da ogsaa, naar vi tager vor Daabspagts Ord frem og bekender: »Vi forsager Djævelen og alle hans Gerninger og alt hans Væsen«, og slaar vi saa samtidig paa Børnevis Kors for vort Bryst, saa kan han ikke skade os.

Satans Rige styrkes ypperligt, naar hans Navn nævnes flittigt i Banden; da er det, som han mærker og føler, at han er iblandt fortrolige Venner hos de Mennesker, som i Banden kalder paa ham saa tit, medens Jesu Navn bliver glemmt, og Bekendelsen er fremmed Tale. — Lad os da vel vogte os for at bruge Djævelens Navn paa den Maade; han er os nær nok endda! Lad os endelig ikke kalde paa ham, men forsage ham af yderste Evne.

Naar vi saa føler, at »Vor egen Magt, den er kun svag, let kan os Fjenden fælde«, lad os da anbefale hinanden Bønnen; lad os bede i Troen, ikke tvivlende; det er sikkert et ypperligt Raad; thi »Bønnen henter ned fra Himmelen Guds Fred«; og lad os da især bede »Fader vor«, hvorom der siges, at den Bøn er »Klippe og Skjold i Farens Stund, Pant paa Guds Faderlighed«.

Ja, Fristelserne kan være mange og forskellige. En fristes til Gerrighed, en anden til Hidsighed og Vrede, kødelig Lyst, Hovmod; andre kan lade Modet falde og Hænderne synke, og mange, mange andre Ting. Lader os da i Jesu Navn og Tro, som Apostelen Paulus siger, iføre os Guds fulde Rustning, at vi kan være mægtige til at staa mod Djævelens snedige Anløb! Det høre du vor himmelske, Fader for Jesu Skyld og i hans Navn!

Amen!

Prædiken paa Skærtorsdag.

(Nadveren.)

Ligesom man har kaldt det Ord, der lyder ved Daaben, for Troens Ord, saaledes kalder man Ordet ved Nadveren for Kærlighedsordet, og det med Rette; thi intet Sted føler vi inderligere Vorherres Jesu Kærlighed og Hengivelse for sine Venner.

I mange Kirker er det Skik, og det er en smuk Skik, at ligesom man rejser sig, naar Troens Ord bekendes, saaledes ogsaa, naar de dejlige Ord: »Vorherre Jesus Kristus i den Nat, da han blev forraadt, tog han Brødet o. s. v.« lyder fra Alteret. Derved betegnes dyb Ærbødighed for de hellige Ord og tillige dette: Vi vil høre og tage imod det Livsens Ord, Ordet af Vorherres egen Mund.

Det har noget at betyde for os, naar vi er sammen i Herrens Hus, om vi da ret forstaar, at Herren ved sin Helligaand har noget at sige os, at lære os og give os; saa gaar vi rigere hjem, end vi gik ud. Til den uomvendte lyder det: »Vend om fra Sydens farlige Vej, fat Afsky til Synden, til Djævelens Væsen og Gerning!« Og til dem, der er begyndt at komme med i Guds Menighed og blive glade ved Ordet om Fred og Glæde i Jesu Navn og Tro, til dem lyder det: »Bliv endelig ved at drikke af Livets Kilde, af Guds levende Ord først og fremmest ved de hellige Naademidler; thi der mættes vi til det evige Liv!«

Det er altsaa den sidste Aften før sin Død, Jesus samles med sine kære Venner, til hvem han siger: »Jeg har hjærtelig længtes efter at nyde Nadveren med eder«, og han indstiftede den hellige Nadver og sagde: »Dette er mit

Legem, og dette er mit Blod, givet og udgydt for eder til Syndernes Forladelse«. Han havde i Forvejen sagt, at han var »Vejen og Livet«, og der fandtes ikke Svig i hans Mund. Saa er ogsaa det Ord Sandhed: »Dette er mit Legem, og dette er mit Blod«. Kan vi forstaa det? Nej! »Hvordan det sker, det véd vi ej«; det gælder om alle Trossandheder. Kunde vi forstaa det, saa var det jo ikke Trossandhed; men her gælder det for os om at have en hjærtelig Forstaaelse, og det er sandt, naar der staar i Salmen:

»Ene det paa Jorden véd
Jesus og hans Menighed;
Verden tænker, det er Tant;
Hjærtet føler, det er sandt,
at til Støv er dalet ned
Livet i Guds Kærlighed.«

Ja, da faar vi Udbytte af vor Kirkegang og Altergang, naar Livet i Guds Kærlighed er dalet ned til os; da føler vi ikke en Dødsdom, men en Kærlighedens Naadegave, som gives os for at frelse os fra Død og Dom.

Saa tag da, vor Herres Jesu Venner, imod det evige Livs Ord og Kærlighedens Naadegave, som er den største!

Hvor er det et dybt og dejligt Sagn om Johannes, Kærlighedens Apostel, at han ikke skal dø! (Joh. 21. K., 23. V.)

Maatte vi nu være blandt dem, der i denne Festkæde af hellige Dage i Tro maa glæde os over Guds store Barmhjærtighed imod os og over vore hellige Naademidler til Fred og Frelse for vore Sjæle! Hjælp du os dertil, vor himmelske Fader, for din enbaarne elskede Søn Jesu Kristi Skyld og i hans Navn!

Amen!

Prædiken paa Langfredag.

Paa de fleste Altertavler, der fremstiller Jesu Død, er der en Skikkelse, som gerne tiltrækker sig Opmærksomhed; det er Marie Magdalene, den bodfærdige Synderinde, som de selvretfærdige Farisæer og mange andre haaner og spotter og ringeagter, men som Herren har forstaaet og frelser fra Synden. — Hun har faaet Tillid til ham og fundet Barmhjærtighed hos ham; hun saa op til Herren i Tro, han, som tog hende, den syndefulde, men angrende Kvinde, i Forsvar. — Nu omfavner hun Korset i dybeste Sorg og inderlig Graad; men vi vil tænke os, at Jesu Ord paa Korset er hende til Liv og Trøst, hvad hun trængte saa haardt til; — men dertil trænger vi alle, som Kingo synger om i sin bekendte Salme:

»Gak under Jesu Kors at staa,
hans sidste Ord at agte paa!
Fra Korsets Træ hans Naades Røst
skal lyde dig til Liv og Trøst.«

Thi der taler han jo ikke om en eller anden stor Synder, men om os alle, og vi, der er kommen sammen i Dag, maa da, saa godt vi kan, se at komme ind under Jesu Kors at staa, saa vi kan høre vor Herres og Frelsers Naades Røst tale til os.

Herrens Ord paa Korset er Afskedsord, og han begynder med at tage Afsked med sine Fjender paa den Maade, at han beder for dem: »Fader, forlad dem; thi de vide ikke, hvad de gøre!« Herren ved, at det er Forbønnen, de

har haardest behov, og ud af hans dybe Hjærtenskærlighed stiger Bønnen op til hans himmelske Fader.

Naar de Mennesker, der har været Jesu Fjender, vender om fra deres Vejs Vildfarelse, saa maa det være en livsalig Trøst for dem, at Jesus bad denne Bøn paa Korset. Gid mange endnu ved at høre om Jesu Kærlighed maatte bevæges til Alvor, medens det endnu er Naadens Tid; thi Natten kommer, da ingen kan arbejde.«

Naglet til Korset og pint, som han er, tænker han paa sin Moder, den aldrende Kvinde, og giver hende i sin elskede Discipels kærlige Varetægt; han ser hende staa tavs i den dybeste Smærte, og han trøster hende.

Til Røveren paa Korset taler han dette dybe Naadens Ord: »I Dag skal du være med mig i Paradis«; det har sikkert fuldt ud trøstet den Mand, som vel nok før havde hørt om Jesus, og hvis Tro paa hans Kærlighed er bleven bekræftet ved Jesu Ord midt i hans Lidelse: »Fader, forlad dem; thi de vide ikke, hvad de gøre!« Vi maa nok bede om den Herlighed at faa en saadan Trøst i vor Dødsstund og saa af Hjærtet at kunne sige: »Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand.«

Langfredag er ingen Sørgedag, men en af de største og dybeste Alvorsdage, vi har. — Vi mindes om ved Jesu første Ord paa Korset, at vi har en Talsmand hos Faderen; han er endnu den store Forbeder, og naar vi kristne saa ofte fristes og vi sejrer i Striden, saa lad os ikke glemme, at den Herre, som vi dog trods al Synd og Skrøbelighed vil tilhøre, ham skylder vi Takken; thi han beder for os nu som den Gang. — En Mand har en Gang sagt: »De udstrakte Arme paa Korset minder mig i mange Maader om Jesu Kærlighed.«

Ja, saa samles vi da i Dag om det Naadens Ord. Give Gud, det maa være os til Liv og Trøst, saa de minderige Dage maa blive os til Velsignelse, for Jesu Skyld og i hans Navn! Amen!

Prædiken paa Paaskedag.

»O, salig Paaskedag,
nu har vi vunden Sag!
Langfredags bitre Minde
maa nu saa sødt hensvinde;
thi Jesus vandt med Ære,
hans Navn velsignet være!«

Ja, Jesu Kors taler nu ikke blot om Lidelse og Død, men om Livet, og derfor kan Korset vedblive at være de kristnes Mærke.

Syd paa, i andre Lande, ser man tit Korset paa Mark, i Skov, paa Bjerg og i Dal og ofte paa Korset Billedet af den korsfæstede, saaledes som det tit findes i vore Kirker. Naar saa Mænd og Kvinder kommer forbi fra deres Arbejde, saa lægger de deres Byrde til Side og knæler ned for Korset og beder en kort Bøn; dette kan blive Vane; men hvad kan ikke blive det! Vi gaar alle med vore Byrder og frem for alt Syndebyrder; men for os er Jesu Kors ogsaa et Hvilested, et Fristed; Gud give, vi maa søge Ly og Læ under dette Korsets Træ!

Det, der gør Korset saa dyrebart, er, at det ikke alene peger paa Lidelsen, men paa Livet; thi var Jesus ikke opstanden, havde Korset tabt sin Kraft, som det maa tabe sin Kraft for enhver, der ikke tror paa Opstandelsen. Derfor skal vi ikke søge ham blandt de døde, for der finder vi ham ikke, men blandt de levende.

Kvinderne fandt Graven tom. De vilde ogsaa søge den levende blandt de døde; men først da de vendte sig fra Døden, fandt de Herren. Der er ikke faa, der ligesom

Marie Magdalene har øndt ved at se opad, men stirrer nedad mod det mørke, det tunge og derfor ikke ret kan være med, naar vi synger: »Thi synger lydt og sjæleglad!« men synes, at kristne altid maa gaa med de taarefyldte Blikke, som om »al Verdens Glæde begravet laa« endnu.

Vi maa lægge Mærke til Ordet: »Frygter ikke!« Det lød Julenat for Hyrderne, og det lød til Kvinderne ved Jesu Grav. Dette dejlige Ord: »Frygter ikke!« fyldte Kvinderne med den inderligste Glæde, saa de gik hastelig ud af Graven, og denne Glæde bredte sig over hele Discipelskaren, saa de med Lovsange kunde prise Gud af Hjærtens Grund.

»Frygter ikke!« lyder endnu paa hver Paaskedag og er ret et Trøstens og Glædens Ord; men vi maa ikke overse, at ligesom det hin Paaskedag ikke lød til alle, som var ved Jesu Grav, saaledes lyder det heller ikke nu til alle, men kun til dem, som i Tro og Ydmyghed længes efter Ordet og vil tage derimod. De vantro, ligegyldige og selvretfærdige har slet ikke Brug derfor og faar saa hverken Glæden eller Velsignelsen deraf. Menneskehjertet er en forsagt Ting, men til Guds Børn lyder dette dejlige Ord: »Frygter ikke!« med en usigelig Trøst. Verden er fuld af Sorger ogsaa for Vorherres Venner; vi har ingen Brev paa, at vi skal være fri for dem, og de kommer frem under Sygdom, Fattigdom, Skilsmisse og under Anfægtelser og Sjælsuro, naar de mange Synders Minde kommer frem; men saa siger Vorherre Jesus til os endnu som dengang: »Frygter ikke, men vær frimodig og glad!« Ja, Herren er sandelig opstanden, »Jesus vandt, og vi har vundet«. — Ja, Gud ske evig Lov og Tak for, at han sendte os sin enbaarne Søn, og for, at han er opstanden og sidder ved Faderens højre Haand, og for, at vi kristne véd:

»Paaskemorgen slukker Sorgen,
slukker Sorgen til evig Tid!«

Amen!

Prædiken til 1. Søndag efter Paaske.

Joh. 20. Kap., V. 19 til Enden.

Som det er saaledes med os Mennesker, at naar alt er lyst og godt, saa trænger vi ikke saa haardt til hverandre, saa er det ogsaa saaledes, at under Sorger og Bekymringer føler vi stærkere, at vi som Guds Børn maa være glade ved at slutte os sammen til fælles Haab og Trøst i Herrens Navn. — Saaledes med Apostelen; det var ikke underligt, at de følte Trang til at samles. Tunge Dage var gaaede i Forvejen. De saa, deres elskede Herre stredes med Døden i Gethsemane, de saa ham blive grebet og pint, og endelig saa de ham lukke sine Øjne paa Golgathas Kors. — Og nu? — Ja, Marie Magdalene havde fortalt dem, at hun havde set Herren; men var det underligt, om de ængstedes og frygtede, saa længe de ikke selv havde set ham?

Da staar Frelseren pludselig midt iblandt dem med den dejlige Hilsen: »Fred være med eder!« Det er ham selv, den opstandne. Da faldt al Tvivl, Troens Vished fyldte deres Sjæle; hvilken Jubel maa det have været, da Herren aabenbarede sig for dem!

Men Thomas var ikke til Stede, da Herren aabenbarede sig for Apostelene, og da de fortalte ham det: udbrød han: »Jeg tror det ikke, før jeg ser Naglegabene i hans Hænder og stikker min Haand i hans Side.«

Thomas var Frelseren inderlig hengiven; han vilde gaa i Døden for sin Herre og Mester; men han havde ikke som Johannes den barnlige Tro; Tvivlen knugede ham, og han var overvældet af alle de forfærdelige Begivenheder, han havde været Vidne til. — Men hvor glad er han ikke

bleven, da han endelig ser sin Frelser for sig! Taagen er forsvunden, al hans Tvivl er som blæst bort i samme Øjeblik, og han mægter kun at sige: »Min Herre og min Gud!« — Ingen kan tage fejl af hans Hjærtens Mening; det er en aaben Bekendelse, hvori han lægger sin hele Sjæl. Ja, hvilken Dag det maa have været for Thomas! — Men jeg tror saavist, at alle vi, der vil være Livets og Lysets Børn, oplever nogle af disse livsalige Dage, i hvilke vi hører Røster og har Besøg af Frelseren og føler, at han er os nær og har rørt ved vort Hjærte.

Saa kommer Vorherre Jesus med sin skønne Hilsen til sine Disciple; »Fred være med eder!« — Ja, lad os vogte paa denne Fred, os, der er midt i Striden, og ikke tage fejl; thi der er en falsk bedragerisk Fred, som Verden giver, og som Verden ogsaa tager, og i denne Betydning siger Kristus: »Jeg er ikke kommen for at bringe Fred, men Sværd«, og det vil sige, at hvor en syndig Sikkerhed er til Stede, der kommer Herren med Ordets skarpe Vaaben, og det trænger igennem som »Sværd og Flamme«.

Lad os ikke søge Freden, hvor ingen Fred er at finde! Gods, Ære og Guld, »en Jorderigs Afgud i skinnende Muld«; det bærer alt Forkrænkelighedens Mærke.

Nej, den sande og rette Fred kan Verden hverken give eller tage. Vi vinder ikke selv Freden; men Jesus kommer med den, og naar han udtaler Ordet til os, saa bliver det saa forunderligt stille i Hjerterne; det urolige lægger sig, det tvivlsomme flyr, og alt bliver godt, fordi det er Kærlighedsrøsten, som raader og hersker.

I Daabens hellige Time, under Vandet og Ordet gav Herren os sin Fred. Vi fik den med Korssets Tegn paa Ansigt og Bryst til et Vidnesbyrd om, at vi vil tro paa den korsfæstede Herre Kristus og selv gaa ind under Korset, og vi faar Freden ved Nadverbordet, naar vi af Hjærtet længes efter at modtage det Naadens Ord.

Ja, vi tro, at Guds Fred er en Naadegave, som vi aldrig kan arbejde os til med Slid og Slæb; den kommer ovenfra,

blot vi da ikke støder den bort. — Nu kan vi ikke se Jesus med det jordiske Øje; men mangen døende har i sidste Stund sagt: »Jeg ser ham, min Frelser; han vinker mig til sig.«

Ja, hisset skal vi se ham, vor Broder og Ven, Ansigt til Ansigt; hisset skal al Taage forsvinde, hver Gaade løses.

»Tænk, naar en Gang med utildækket Øje
jeg ham skal se, hvem her jeg troede paa,
tænk, naar jeg hist mit Knæ for ham skal bøje,
naar jeg med Tak skal for hans Aasyn staa!«

Amen!

Prædiken paa Almindelig Bededag.

Salme 51.

Denne Salme er vel den mest bekendte af alle Davids Bodssalmer, hvor den Følelse ret faar Luft, at der er intet andet, der kan frelse ham, rense ham, læge ham, end Guds Kærlighed og Barmhjærtighed, men deri føler han saa ogsaa, at han er godt hjulpet.

»Rens mig, Herre, saa bliver jeg ren; to mig, saa bliver jeg hvidere end Sne!« Mennesker kan ikke hjælpe ham. Han føler Sandheden af, hvad en Apostel siger tusinde Aar efter: »Kærligheden skal skjule Synders Mangfoldighed«, og hvad en anden Apostel siger, og som maaske er det dybeste, der er sagt om Kærligheden af et syndigt Menneske, at deri bestaar Kærligheden: ikke at vi har elsket Gud, men at han har elsket os og har udsendt sin Søn til en Forsoning for vore Synder. — At Davids Bøn ikke er forgæves, ser vi af hans Liv; hans Jubel og Tak er ofte saa uendelig stor, som naar han siger: »Herre, min Gud! Jeg raabte til dig, og du helbredte mig; Herre, du førte min Sjæl op fra de døde, du lod mig leve. Du har omskiftet min Sorg til Glæde for mig. Herre, min Gud! evindeligt vil jeg takke dig.« — Hvad der hjalp over de mægtige Anfægtelser og Fare for at fortvivle, var hans stadige Bøn. »Herre, tag ikke din Aand fra mig!« I Guds Lys saa han Lys i Modsætning til Saul, som Aanden veg fra.

Og nu os! Lad os lære af den Guds Barmhjærtighed over David. Gid vort Sind maa bøje sig ind under Naaden

og naar Suk og Sorg melder sig, at vi da maa kunne sige som Salmisten:

»Nu flyr jeg til din Naade
og giver mig i din Haand;
du maatte vel over mig raade,
jeg gaar i dit Ledebaand;
den Stund, jeg er her i Live,
jeg trøster mig ved din Pagt,
ved dine Ord vil jeg blive,
til dig stander al min Agt!«

Det, der ogsaa blev til saa stor Velsignelse for David, var hans Hjærte til at tage imod Guds Barmhjørighed og Naade; David tager Herrens Kalk og lovsynger ham. Aa, maatte vi dog have saa modtagelige Hjørter og leve saaledes i vor Daabs Naade og vor Barnetro, saa fik vi ogsaa føle den Guds Fred og Glæde, som Verden ikke kan tage, og lad os huske paa, at jo mere vi kan og vil tage imod, des mere faar Gud Lyst til at give. — Lad ogsaa os bede: »Forny en stadig Aand i os!« vi har det nødig, og ved Bestandighed i Bøn og Tro frelses vore Sjæle.

Ja, saa siger vi: »Herre, forøg os Troen!« »Skab i os et rent Hjørte!« Hold os vaagne, lad Lampen være brændende og før os saa igennem Kamp og Strid hjem til dit himmelske Rige!

Amen!

Prædiken til 5. Søndag efter Paaske.

Det er Begyndelsen til den saakaldte ypperstepræstelige Bøn, noget af det allerskønneste, vi har i Bibelen, som vi her har hørt med hinanden, og vi forstaar, at denne indtrængende Bøn af Jesus glemte Disciplene aldrig; denne Bøn blev jo holdt, kort før Jesus gik ind i Lidelsen.

Der er et Vers, som begynder saaledes: »Bed, o Jesus, bed for mig, bed mig ind i Himmerig!« Det er et stærkt Udtryk, at Jesus beder et Menneske ind i Himmerig; men det lader sig heller ikke gøre, uden der er nogen Længsel og Trang til at frelses til Stede; dog er det en dejlig Tanke for ethvert Menneske og ikke mindst for det Menneske, der har været langt ude i Synd og Nød. »Jeg bad for dig, Peder, at din Tro ikke skulde aflade«, siger Herren, og ved Tanken om Forbønnen føres vi hen til det Led i vor Tro, »... sidder ved Faderens højre Haand«.

Nu var Disciplene jo ofte svage og skrøbelige, men en Ting roser han dem for, og derpaa grunder han sit Haab for dem, og det var det, at de bevarede hans Ord i deres Hjærte; de kunde have ringeagtet det Guds Ord, forskudt det; men de modtog det som det dejligste og rigeste. Jesus siger til dem: »I er blevne rige i Ordet«, og Peder siger til Jesus: »Til hvem skal vi gaa hen? Du har det evige Livs Ord«. Her nævnes ikke noget bestemt Ord; men det ligger nær ved »det evige Livs Ord« særlig at tænke paa det levende Guds Ord, der følger de hellige Naademidler: Daab og Nadver. Peder taler om de tre store Naadegaver: Tro, Haab og Kærlighed. Ja, Troens, Haabets og Kærlig-

hedens Ord er de store Ord af Vorherres Mund, uden hvilke vi ikke kan leve.

Hvorledes har vi det saa med dette Livsens Ord? Har vi modtaget det, saa det er blevet os til Liv, Trøst og Glæde, saa vi ikke vil eller kan undvære det, eller har vi kastet Vrag paa det? Lad os ikke glemme, at naar Jesus siger: »Jeg giver mine et evigt Liv«, saa er det dem, der har modtaget Ordet, han taler om, og til dem, for hvem dette er blevet uundværligt.

Lad os saa bede Herren om ikke at komme til at høre til dem, som foragter Guds-Ordet; men lad os af Hjærtet sige, som vi synger:

»Guds Ord det er vort Arvegods,
det skal vort Afkoms være:
Gud, giv os i vor Grav den Ros,
vi holdt det højt i Ære!
Det er vor Hjælp i Nød,
vor Trøst i Liv og Død!
O Gud! ihvor det gaar,
lad dog, mens Verden staar,
det i vor Æt nedarves!

Amen!

Prædiken paa Kristi Himmelfartsdag.

Apostelen Paulus siger: »Glæder eder i Herren altid; atter siger jeg: glæder eder! — Herren er nær!«

Dette Ord lyder længe efter, at Herren har forladt sine Venner, og det stemmer med Herrens Ord: »Se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende.« Vi maa lægge Mærke til, at Herren er »himmelfaren«, og det vil ikke sige, at han har forladt sin Menighed, sine Venner, at han er borte, saa vi kun har Minderne tilbage. Han er ikke som en kær afdød, hvor vedkommendes Liv og Gerning vel kan være til Glæde og Velsignelse, saa det kan spores i lange Tider, men hvor der skal andre til at fortsætte og føre Arbejdet videre. Nej, om Jesus siger vi med Apostelen: »Han er os nær i vor Mund og vort Hjærte, i det Troens Ord, som kan oprejse vore Sjæle og give os Arv iblandt de hellige.«

Nu gik det Apostlene saaledes, at jo mere de levede med i Lys, Liv og Naade, jo mere de virkede, desto mere oplevede de; thi Herren virkede med, og jo gladere og mere fortrøstningsfulde blev de, jo rigere følte de sig; »som fattige, saa dog rige, som dem, der intet ejer og dog besidder alt«. De følte, at intet kunde skille dem fra Guds Naade, og de overvandt det onde med det gode, — og saaledes skal en kristens Liv være. — Vi har nok at kæmpe imod, hver sit og hver nok; men føler vi det, lad os saa minde hverandre om at lade Herren arbejde med; saa lykkes Kampen imod det onde, ellers ikke. Lad os holde os nær til den levende Menighed og lade Guds Ord være os nær i vor Mund og vort Hjærte; saa faar Verden ikke Magt,

saa vi bliver sløve og ligegyldige; thi i Jesu Spor gaar det opad, fremad og hjemad.

Ja, »glæder eder i Herren altid; Herren er nær!« Det er det, jeg særlig vil pege paa; nær i Sorg og i Glæde, og det er saare trøsterigt, at Herren er os nær paa Sorgens Dag. Dog er det næppe rigtigt at tro, det kun er under Sygdom, Sorg og Nød, Herren er os nær, og ikke, naar alt er lyst og lykkeligt; thi det er sikkert ogsaa Guds gode Villie med os, at vi maa have det lyst og lykkeligt baade her og hisset.

Som Aarene gaar, skulde den Tanke blive skønnere og skønnere for os »Herren er os nær«, og allerskønnest paa det sidste. En af vore gode Mænd og kraftige Vidner har fremdraget denne Tanke i Digtet: »Jeg saa ham som Barn.« — »Jeg saa ham som Barn«; men da stod Korset skjult »mellem Løv i det fjerne«. Nej, Korset og Korsets Betydning kan Barnet ikke fatte; men Billedet af det milde Jesusbarn kan indpræge sig i Barnesindet, saa det aldrig glemmes. »Jeg saa ham som Yngling.« Heller ikke i Ynglingealderen er det let at faa Øje paa Korsets Betydning og sin egen store Synd; men Digteren siger videre: »Han vinked min Sjæl, og jeg glemte det lave.« »Jeg saa ham som Mand«; men »da Synderen skjald for den hellige Dommer« og »først da fik jeg kende hans salige Naade«.

»Og én Gang jeg ser ham, naar Lyset nedbrænder,
da strækker jeg mod ham de segnende Hænder;
naar Hjærtet staar stille og Øjet vil briste,
da hilser jeg ham med et Smil, med det sidste.«

Ja, Gud ske Lov og Tak! »Herren er os nær«, skønt himmelfaren. Gud give sin Naade til, at vi maa høre hans Ord og bevare det, at det kan bære Frugt til Evighedens store Høst!

Amen!

Prædiken paa Pinsedag.

Jesus siger: »Om nogen elsker mig, skal han holde mit Ord, og min Fader skal elske ham, og vi skal komme til ham og tage Bolig hos ham.« Er det da ikke os Mennesker, der skal komme og tage Bolig hos ham? Jo, Herren siger, at alle, som er besværede, skal komme til ham, og han vil give os Hvile for vore Sjæle; men vi skal ikke glemme, at han kom først til os, og det er ret et evangelisk Ord: »Vi vil komme og tage Bolig hos Mennesker.« — Den Mand, der faldt iblandt Røvere, kom ikke til Samaritanen; altid kommer Herren, naar han ser en Sjælelængsel, aldrig bliver han træt; er det dog ikke en velsignet Trøst for os skrøbelige Mennesker? — Har vi ikke noget tilsvarende i det virkelige Liv, om end kun en svag Afglans? Rejser en Fader og en Moder ikke gerne en lang Vej, naar en Datter eller Søn er bleven syg; de sparer ingen Møje for at pleje, hjælpe og trøste den syge; men det lyder inden i dem: »Blot vi kommer tidlig nok!« Det er den Kærlighed, som haaber alt, taaler alt.

Men naar Apostelen taler om Kærligheden, der aldrig søger sit eget, da er det Guds Kærlighed, og det er Aandens store Gerning, hvis Fest vi holder i Dag, ved Ord og Vidnesbyrd at bevare Hjærtet til at tage imod Herren, naar han kommer. Og saa vil vi ogsaa her sige: Blot det er tidlig nok, at Øret ikke er tillukket! Der er dog saa mange Mennesker, der har haft Lejlighed, men synes, de enten ikke kan eller ikke vil høre; men Herren kommer endnu; blot han maa komme tidlig nok, inden Hjærte og Øre helt er lukket, eller det er bleven for dem som i den store Nadver,

at deres Hu og Sind er vendt andensteds hen, saa de beder sig undskyldt!

Jeg tænker mig, det er saadanne, Paulus tænker paa, naar han siger: »Aanden træder frem for Gud med uudsigelige Sukke.« — Hvor maa vi takke den Herre, der i Lignelsen om det ufrugtbare Figentræ viser os sin uendelige Kærlighed, naar han siger: »Herre, lad det staa endnu dette Aar! kanske vil det saa bære Frugt.«

Denne første Pinsedag maa der have været en mageløs Aand over Ordet; tre Tusinde lod sig døbe; de maa ret have følt, at det var Herrens Aand, som kom til dem. Men han taler til os den Dag i Dag; han kalder og samler enhver, som med Barnetro vil tage imod ham.

Hvis vi nu paa denne store Fest inderlig kan længes efter og bede om, at Herrens Aand, givet os i vor Daab, stadig maa komme til os i større Fylde, saa skal vi faa Rigdom over Rigdom, Hjærter og Munde vil lovsynge Herren og føle, at det er sandt: »Saa elskede Gud Verden, at han gav os sin Søn den enbaarne, at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv«, og vi skal blive evig glade.

Ja, giv saa din Naade, kære himmelske Fader, til, at vi maa høre Aandens Kaldelse; den kalder jo »paa gammel og paa ung, mest dog paa Sjælen træt og tung, syg for den evige Hvile«.

»Gud Faders Aand! kom til os ned
med Himlens Ild: Guds Kærlighed!
Læg paa vor Tunge Naadens Røst
med Livets Ord til evig Trøst!

Amen!

GRUNDTRÆK AF FOREDRAG

Julen.

I den gamle Korsfarersang »Dejlig er Jorden« hedder det: »Aldrig forstummer Tonen fra Himlen«, og den Tone fra Himlen udtrykkes saa i Ordene: »Fred over Jorden, os er i Dag en Frelser født«. Vi kan nok sige, at hvem der ret med hjærtelig Forstaaelse i barnlig Tro har hørt disse Toner, glemmer dem ikke let, saa det hører med til Julens rige Velsignelse, at disse stille, store Magter gør et umiddelbart mægtigt og dog velgørende Kærlighedsindtryk paa Mennesker, der har et modtageligt Sind for det højeste og bedste, hvad Børn i Almindelighed har, naar det kommer under en Form, der passer for dem, saa vi forstaar Grundtvigs Ord, naar han siger:

Mens som Barn paa Landet jeg var hjemme,
Julemorgen var mit Himmerig.

Ja, det er træffende, hvad Bj. Bjørnson siger i en af sine skønne Sange, at naar en Dreng med Uskyldsro har set op mod Herren i det høje som mod sin Moders Øje og Juletræets Top, men i Ynglingealderens Storme er kommen ind i Tvivl,

da staar paa Solskins Veje hans BARNEDRØM med Brudekrans,
i Kærlighedens Øje er Troens Mindeglans,
som fordem i sin Moders Favn han nævner atter Jesu Navn.

Se, det er den rette Hjemkærlighed i dybeste Forstand, som der peges paa, og om Kærligheden siges jo med Rette, at den begynder hjemme fra. Naar Børn skal ud fra Hjemmet, da er det naturligt, at de længes, at de faar den underlige Følelse af Hjemvé, der næsten kan ytre sig som en Sygdom, saa de hverken kan spise eller sove, og lige saa, naar et ungt Menneske skifter Tjeneste. Der er noget kønt

i denne Længsel; den vidner om en aandelig Tilknytning, der har en dybere Rod og giver godt Haab om, at Vedkommende ogsaa paa det ny Sted med Kærlighed og Troskab vil kunne slutte sig til Familien. Særlig vil der ytre sig Længsel efter at komme hjem i Julen, hvor saa meget minder om den Tid, om hvilken der siges i Sangen:

Da tænder Moder alle Lys, og ingen Krog er mørk,
Hun siger, Stjernen lyste saa i hele Verdens Ørk.

Ja, Julen har en underlig stille Magt, og godt er det, at det er saaledes. Man har Eksempel paa, at et Menneke, som ellers synes temmelig haardhjærtet og utilgængelig, kan blive saa underlig blød om Hjærtet, naar Julen nærmer sig. Det er de kære Minders stærke Indflydelse, som gør sig gældende og vidner om, at Tonen fra Himlen, om end kun svagt, dog ogsaa har lydt til dem. Et talende Eksempel herpaa skal jeg nævne: Jeg læste for nogle Aar siden i et Skrift, som jeg dog ikke nu har ved Haanden, en Artikel fra en Fængselspræst, hvori han fortæller, at naar Julen nærmer sig, bliver mange af Fangerne paafaldende stille og alvorlige, tænker meget paa deres Hjem og faar Lyst til at skrive hjem saa tidlig, at de kan faa Brev igen til Jul. Nu er det jo saaledes, at alle Breve til eller fra Fanger i en Straffeanstalt læses af Opsynet. En Dag saa Præsten et rigtigt rart Brev, som et ungt Menneske skrev til sin Moder, og hvori der blandt andet stod: Kære Moder, jeg skal holde Jul i Tugthuset, og jeg haaber, at jeg for første Gang skal ret holde Jul.

Ja, Julen var kommen ind i Fængslet til ham, men der har dog vist ogsaa været noget i hans Barndomshjem, som mindede ham om Tonen fra Himlen, der aldrig forstummer, og saa længe denne Tone ikke dør i et Menneskehjærte, er der fremdeles Haab om Ørenlyd og Hjærtebund for det store Evangelium: Eder er i Dag en Frelser født. Ja, Gud give os en glædelig Jul med rige Minder og inderlig Tak!

21. December 1895.

(Køngbladet.)

Som vi høre, saa vi tro.

Et yndigt Vers af Grundtvig lyder saaledes:

Som vi høre, saa vi tro; som vi haabe, saa vi gro;
Som vi elske, saa vi véd Rede paa Guds Kærlighed.

Man vil her se, det er herlige Udsagn, som er knyttet til det at høre, haabe og elske. Jeg vil nu i Dag føje nogle Ord til den første af disse Linjer.

Det er en gammel Klage lige fra Profeternes Tid, at Folk ikke vilde høre, og Jesus siger om sine samtidig, at med Ørene hører de tungt. Det er i Reglen ikke det legemlige Øre, som fejler noget, men det aandelige, og det kan Folk først forstaa, naar de faar det aandelige Øre opladt og bliver glade ved at høre, saa de gerne istemme først og fremmest: »O Gud ske Lov for Naadens Ord«, men dernæst ogsaa: »Gud ske Lov for hvert et godt, sandt og kærligt menneskeligt Ord, som kommer fra Hjærte og gaar til Hjærte«, idet de erkender Sandheden af ovenstaaende Ord: »Som vi høre, saa vi tro«.

Med Hensyn til denne Erkendelse har jeg flere Gange oplevet, at Folk har udtalt deres Taknemlighed, fordi de har faaet Evne til at høre og forstaa aandelig Tale og følt sig lykkelige og glade derved, idet de har sagt: »Ja, før kunde de jo nok paa en Maade høre, men havde ingen hjærtelig Forstaaelse deraf og derfor heller ingen Opbyggelse, ingen Bestyrkelse i deres Tro«.

For imidlertid ret at kunne høre Guds Kærligheds Ord er det af væsentlig Betydning, om vi kan bøje os i kristelig Ydmyghed, »saa faar vi vor Jesus i Tale, thi Roserne vokser i Dale«, som Brorson siger, hvad ogsaa stemmer med et Ord af Profeten Esajas: »Bøj Eders Øre og hør, saa skal Eders Sjæl leve«; men det at bøje sig, véd vi nok, er ikke saa let, og dog er det nødvendigt. Vi har en smuk lille Fortælling af en bekendt norsk Kvinde, Marie Wexelsen, der lyder omtrent saaledes:

I Kongens Gaard var der Mangel og Nød; thi Brøndene var tomme. Kongen bød da sin Dreng at skaffe Vand. Drengen gik ud i Skoven; han var lydhør, og saa hørte han midt i Tørheden noget, der rislede ganske stille. Han gik efter Lyden, bøjede sig helt ned og saa da mellem Blomster og Mos en lille Nød, og ud af Nødden rislede Vandet fint og klart. Hvorfor ligger du her og risler? spørger Drengen, og der svares: Her har jeg ligget i 100 Aar og ventet paa dig. Saa tog han den lille Nød og lagde den i Kongens Gaard, og saa blev den en levende Kilde, der forfriskede og vederkvægede det hele Land.

Ja, den levende Kilde har aldrig været helt udtørret, heller ikke i vort Land, siden den aandelige Strøm blev ledet herind i Ansgars Dage; men der har været i høj Grad tørre Tider, hvorom Grundtvig synger: »Blegt som et Lig var Livets Ord, dødt det os laa paa Tunge«, faa vilde komme, og færre kunde høre, og derfor var Kristentroen ogsaa nær ved at dø ud i vort Fædreland; men Jesus har dog altid her paa Jorden dem, som har ham kær, og læser og hører vi saa om Mænd, der kunde blive Guds Tjenere i saadanne Tider, Mænd som Luther og Grundtvig, der kunde blive til Velsignelse for deres Folk, da maatte ogsaa de, som Drengen i Kongens Gaard, bøje sig dybt og saa i Ydmyghed erfare, at Guds Kraft er stærk i den menneskelige Skrøbelighed.

Pavlus skriver til Korintherne: Vore Fædre drak alle den samme aandelige Drik, thi de drak af den aandelige Klippe, som fulgte dem, men Klippen var Kristus. Ogsaa vi, som har faaet Naade til at høre Herrens Røst og derved styrkes i vor Barnetro, paa hvilken vi er døbt, ogsaa vi drikker af den samme aandelige Drik, af Livets evige Kilde; derved styrkes vi tillige i vort evige Livs Maal og i den inderlige Kærlighed, der knytter Venner sammen i Jesu Navn. Lad os da mindes Sandheden af ovenstaaende Linie: »Som vi høre, saa vi tro!«

27. September 1900.

En Trøstesalme.

Jeg blev en Gang kaldt hen til en gammel Mand, som ønskede at nyde Nadveren, og da jeg vilde holde en lille kort Tiltale, mærkede jeg snart, at han ikke var med; han begyndte nemlig at fremsige et Par smukke Salmever af Brorson, hvori han aabenbart havde fundet Trøst, og selvfølgelig søgte jeg da at gaa over i hans Tankegang. Ved denne og andre Lejligheder er jeg kommen til at tænke paa, at det kan blive til Velsignelse at lære gode og kønne Salmer i Barndomstiden. Børn lærer dem gerne, naar de er valgt efter Børnenes Alder og Evner, og da Barnemindet rækker langt, kan de mulig blive til Glæde og Trøst i senere Dage.

En saadan Trøstesalme er Nr. 39 i vor Kirkesalmebog, der begynder saaledes: »Befal du dine Veje«. Det er en af de Salmer, der er bleven til Trøst for mange, og som de gammeltroende var glade ved i den døde rationalistiske Tid. Hovedtanken er: »Slaa din Lid til Herren, kast ikke Frimodigheden bort, han skal nok Vejen finde, hvorpaa din Fod kan gaa«. Det er en gammel Salme, oversat fra Tysk, digtet af en god troende Mand i en Trængsels Tid, og som der siges om Israels berømte Konge: »I Nøden Davids Harpe klang, og da han allerlifligst sang«, saaledes kan der siges noget lignende om den Mand, der digtede denne Salme.

Jeg skal nu fortælle lidt om, hvorledes denne Salme blev til.

Paul Gerhard var Præst i Berlin i det 17. Aarhundrede. Saa udgav Kurfyrsten en Forordning, som bød en kirkelig

Forening af Lutheranere og Reformerte. Gerhard, som var Luthers Lære inderlig hengiven, kunde for sin Samvittigheds Skyld ikke følge Forordningen, hvad han aabent og ærligt erklærede. Herved paadrog han sig Kurfyrstens Unaade, blev afsat fra sit Embede og landsforvist. Han tabte dog ikke Modet, men stolede paa, at Herren, der hidtil havde været ham naadig og god, ikke vilde slippe ham fremdeles. I denne barnlige Tro rejste han med sin Familie ud af Landet. Under Opholdet paa en Gæstgivergaard i en fremmed By blev hans trofaste Hustru i høj Grad overvældet af Sorg og Graad og saa ingen Udvej. Han søgte paa bedste Maade at trøste hende, navnlig ved at foreholde hende Davids Ord i den 37. Salme: »Befal Herren dine Veje og forlad dig paa ham«, men det vilde ikke rigtig lykkes. Saa gik han ned i Haven, satte sig i et Lysthus og nedskrev paa Stedet midt i Naturens stille Ro den fortræffelige Trøstesalme: »Befal du dine Veje«. Derpaa gik han ind og læste den for sin bedrøvede Hustru, og hvad hans Ord ikke tidligere magtede, det virkede nu den skønne Sang, saa hun atter blev frimodig og trøstet.

Kort efter klarede det ogsaa op for dem. Hertug Christian af Merseburg sendte Bud efter dem; han fik først en Pension af Hertugen og snart efter et Præstekald, hvor han virkede til Velsignelse indtil sin Død i 1876; men den omtalte Salme er bleven Kristenhedens Eje, oversat paa mange Sprog og vil gaa over fra den ene Salmebog til den anden — i den nye »Salmebog for Kirke og Hjem« findes den som Nr. 31.

Det er smukt, at den første, der fik Glæde og Gavn af denne Salme, var Digterens egen Hustru. Siden har den trøstet mange og hjulpet til at stole paa, at han, der har hjulpet hidindtil, han hjælper nok herefter, og jeg tror ikke at give noget daarligt Raad, naar jeg siger til bedrøvede og sorgbetyngede Mennesker: Prøv at lære og synge denne Salme.

23. Juni 1903.

Farisæeren og Tolderen.

»Godt begyndt er halv fuldendt«, siger et gammelt Ord, og det gælder sikkert ogsaa vor Kirkegang og Gudstjeneste, naar vi skal have Opbyggelse og Velsignelse deraf og faa Lyst til at komme igen næste Søndag for at øse af Ordets uudtømmelige Rigdom.

Og til i den Henseende at begynde godt hører særligt at komme med det rette Sind, som Kingo sukker:

Ak, Jesus, gid du vilde mit Hjærte danne saa,
At aarle det og silde dit Tempel være maa;
Du selv min Hjerne vende fra Verdens kloge Flok,
O, lær mig dig at kende, saa har jeg Visdom nok!

Men for at vore Hjærter kan være Guds Tempel, være efter hans Sind, maa de være troende og ydmyge; thi et troende og ydmygt Sind er et modtageligt Sind, modtageligt for Guds Naade, Fred og Glæde, og vi kan da sige Gud ske Lov for, at vi af Guds Naade er komne til at leve af Guds Naades Ord.

Se, det var det lykkelige for Tolderen, at han kunde begynde godt, kunde komme med et ydmygt troende Sind. Farisæeren var formodentlig menneskelig set et hæderligt, skikkeligt og dygtigt Menneske, langt mere end Tolderen, men han havde ingen Nytte af sin Tempelgang; thi han begyndte daarligt, idet han begyndte med at rose sig selv. Han kunde ikke gaa benaadet til sit Hus, fordi han trængte ikke til Naade; han mente jo at være saa fortrinlig i alle Stykker, at hans Gerninger nok kunde klare Sagen. Ja, de Mennesker i vore Dage, der virkelig er hæderlige, dygtige og retsindede og har mange andre gode Egenskaber, de eftertænker nøje denne Farisæers Historie og lader sig

belære af Vorherres Ord, hvori der ligger en alvorlig Formaning, at det ikke skal gaa dem saa ilde, at de skal gaa Glip af Guds Naade, fordi de er for store og gode i deres egne Tanker og fik begyndt saa daarligt i Tillid til egen Dygtighed og Skikkelighed.

Hvor lyder det derimod trøstefuldt om Tolderen: »Han gik benaadet til sit Hus.« Det er det dybe og skønne evangeliske i denne Søndagstekst; han fik godt begyndt. En bekendt Præst, som for en Del Aar siden boede i Ringkøbing-Egnen, lod paa store Granitsten ved Indgangen til Kirkegaarden indgravere Herrens Ord: »Uden I omvender eder og bliver som Børn kommer I ingenlunde ind i Himmeriges Rige«; han havde klart set den Sandhed, at skulde de have Velsignelse af deres Kirkegang, saa maatte de komme med et troende og ydmygt Sind.

Men, vi giver Agt paa, der siges ikke: »Godt begyndt er hel fuldendt«. Desværre, mange bliver trætte netop paa Halvvejen. Ikke faa har været paa ret Vej, har faaet godt begyndt og været glad ved at leve Livet med; men saa er de blevne grebne af Verden og synker hen i Ligegyldighed, saa svigter de deres Ungdoms Idealer og forlader deres første Kærlighed. Og som det er sørgeligt, naar det gaar saaledes i Spørgsmaal, der angaar Folkets og Frihedens Sag, saa er det især sørgeligt, naar det gaar saaledes i kirkelig og kristelig Henseende, hvorfor ogsaa en Salmedigter med Rette siger:

Begyndt er ej fuldendt, det maa du vide:
Har du din Jesus kendt, blev ved at stride!

Vi maa ikke glemme, at hvad der er godt begyndt, skal fortsættes i Troskab, og det skal fortsættes til det sidste. Ved Bestandighed frelses Eders Sjæle, siger Apostelen, og endnu mere bekendt er Ordet i Joh.s Aab: »Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livsens Krone!« Ja, da er der ikke blot begyndt godt, men da er der ogsaa endt godt.

I August 1895.

Om en Præst.

Jeg vil gerne dvæle ved en Mand, der i særlig Grad har stræbt efter at vinde den personlige Sandhed, nemlig gamle Bojsen, eller »Budstikke«-Bojsen, som han oftest kaldes.

Han var i høj Grad et Stemningsmenneske. Til Tider dybt nede og ligefrem i aandelig Nød, til andre Tider saa forunderlig glad og frigjort, at det virkede løftende og skønt paa alle, med hvem han kom i Berøring.

Medens Bojsen var Præst i Sønder Vilstrup, var den tyske Herrnhutisme, som florerede der, ved at tage Livet af ham. Men saa kom der et Lysglimt ind i hans Liv, ved at han fik Held til at trøste en ung Pige, der laa paa Sygelejet. Han følte det som en saa stor Velsignelse, at det opvejede al hans Trængsel.

Og det er rigtigt. Thi den Præst, der evner at trøste de syge og sorgfulde, ejer en Gave, der vejer op med megen oratorisk Begavelse. Men denne Gerning er ikke alene forbeholdt Præsterne. Den kan enhver især tage op. Det kommer blot an paa at finde de jævne enfoldige Ord, som er i Stand til at bringe Trøsten. Det er derfor ogsaa smukt, at der i Søndagens Kirkebøn tænkes paa de syge og sorgfulde. Præst og Menighed maa kun ikke tage det tankeløst. De skal af Hjærtet bede med i denne Bøn og ikke blot tænke paa deres nærmeste, men bede for enhver, der lider og sørger.

Den Lykke, Bojsen følte ved at kunne trøste den unge Pige, bevirkede, at han selv blev trøstet, og saaledes gaar det enhver. Jo bedre vi trøster andre, jo rigere bliver vi selv.

Bojsen var som Taler en meget begavet Mand, og det var ikke alene ydre Begavelse, han raadede over, Folk sagde om ham, at han havde Hjærtet paa Tungen. Han

ejede det umiddelbart gribende, der kommer med uimodstaaelig Magt. Som et Barn af Romantikens Tid evnede han at faa Folk til at smelte hen i bløde Stemninger samtidig med, at han dog vogtede sig for Føleriet. I den Henseende var han en Modsætning til vor Tid, da man næsten er bange for at berøre Hjærtets Strenge, da Hovedvægten lægges paa det logiske, det klare. Jeg tror nu imidlertid, at det gamle Ord om, at hvad der kommer fra Hjærtet, gaar til Hjærtet, aldrig bliver aflægs.

Bojsen kunde saa godt føje Alvor og Gammen sammen, og saa var der saa velgørende lidt ærværdigt over ham. Ogsaa i den Henseende dannede han en heldig Afvigelse fra mange af sine samtidige.

I Frihedskampen i Aarhundredets Midte var Bojsen ivrigt med, og han var en af dem, der stemte for Grundloven. Det faldt ham saa naturligt. Thi han var fuldtud en Frihedsmand, hvis Hjærte bøjede sig ned mod den jævne Mand.

Ikke blot gennem Ordet har Bojsen været til Velsignelse for mange. Ogsaa gennem det lille Tidsskrift »Budstikken« lykkedes det ham at berige en Mængde Mennesker. Han formaaede her paa en let tilgængelig Maade at fremstille de dybeste og højeste Sandheder, saa at det lille Skrift bragte Aandens Velsignelse ind i talrige Huse. Vi har ikke den Dag i Dag et kirkeligt Skrift, der kan maale sig med »Budstikken«. Et Uddrag deraf vilde derfor kunne danne en Folkebog, som vi ikke ejede bedre næst efter Bibelen.

Da Bojsen døde, efterlod han en tom Plads. Han havde udfyldt den saaledes, at ikke den første den bedste kunde tage Arven op, og han vil ikke blive glemt af dem, der har hørt og læst om ham. Derved kom han i fuld Overensstemmelse med en af Opgaverne her i Livet. Thi Maalet er ikke at skabe sig et stort Navn, men at leve et Liv, der kan blive til Velsignelse for os selv og andre.

Johannes.

I den bekendte Salme »Herren han har besøgt sit Folk« hedder det saa skønt og trøsterigt:

Herren han er dog sine tro,
ogsaa naar de mistvile;
Roser han lod paa Torne gro,
lærte os saa at smile.

Ja, Herren skal nok sørge for sine Venner. Den Erfaring gjorde de Venner, der levede sammen med ham, og den lykkelige Erfaring vil troende Mennesker altid gøre, ligesom det ogsaa er ud fra den Erkendelse, at Grundtvig siger: »Kristne har kronede Dage«.

I denne Adventstid hører vi om Brudgommens Ven, der har sin fuldkomne Glæde i at høre Jesus. Han er en sjælden ydmyg uegennyttig Mand, som af al Magt viser bort fra sig selv for at pege paa det Guds Lam, som bær al Verdens Synd og vidner om, han bør at vokse, jeg at dale, hvorfor Johannes med Rette lignes ved Morgenstjernen, der minder om Dagens Frembrud, men mister sin Glans, naar Solen kommer.

Men Johannes, som var vant til at færdes i Guds frie Natur, kastes i Fængsel. Der bliver Tid til mange Tanker, mange lyse Minder, men ogsaa til mørke tvivlende Tanker; thi Tvivl er ofte Troens mørke Følgesvend, og hos Johannes kom vel nok det Spørgsmaal op: Er han det rette? Er han den, Profeterne spaaede om i gamle Dage, den ydmyge og sagtomdige Konge? Ogsaa han var vel noget hildet i Jødernes almindelige Opfattelse, at Messias skulde komme som en Magthaver, der skulde frelse Folket fra Romernes Herredømme, og nu synes han, det gaar saa smaat — nogle fattige Fiskere og enkelte andre følger ham; men lad os saa lægge Mærke til det glædelige, at han sender

ikke Bud til de jødiske Lærde og Skriftkloge, men til Herren selv, og der er ingen Tvivl om, at han er fuldt ud hjulpen, da han faar Herrens Svar: »Gaar hen og forkyn-der Johannes de Ting, som I hører og ser«, saa Jesu Ord har lyst op i hans Fængsel og i hans Sind og atter gjort ham glad og frimodig indtil Døden. Det er jo ogsaa vor Trøst og sikre Haab, at vi aldrig forgæves søger til Herren med stort og smaat, men at det nok skal staa fast, at »Herren er dog sine tro«, hvad ogsaa Kingo minder om, naar han siger: »Hvis Hjertesuk har du forskudt, hvis Raab har Gensvar savnet, hvem blev fra Naadens Alter stødt, som har det ret omfavnet!«

Hvad er det Johannes trænger til, hvad længes han efter? Han fremsætter ingen Klage over sit Fængselsliv, ingen Bøn om, at Jesus eller en anden skal gaa til Herodes og udvirke hans Udfrielse. Nej, han trænger til et Ord fra Herren, der kan lette hans Hjærte, hæve hans Tvivl og give ham Frimodighed i Liv og Død. Selv et Menneske kan udrette meget: hvor ofte er det ikke sket, at et Men-neske har siddet forknytt med Sorg i Sind, men er bleven glad, naar en god Ven har haft et godt og kærligt Ord at give, et Ord, som kommer fra Hjærte og gaar til Hjærte, et Ord, som bringer en Kærlighedsmeddelelse fra den rette Livets Kilde til fælles Berigelse, Trøst og Glæde, saa det ret mærkes, at et venligt Ord har en dejlig Klang, og det er vel ud fra en saadan Tanke, at Paulus siger: »Vi er som de, der er fattige, men som dog gør mange rige«. Maatte mange betænke den Sandhed og i god Tro handle derefter! Hvad vi imidlertid først og fremmest vil huske ogsaa nu i den velsignede Juletid er, at Herren selv taler sit Livs- og Naadeord til os, for at vi ret skal styrkes og glædes derved i det store og fælles Haab, som kristne Ven-ner kan dele med hverandre, og som kan knytte nærmere og nærmere sammen baade for Tid og Evighed. Glædelig og velsignet Jul!

16. December 1898.

Fra Aposteltiden.

(Brudstykke af et kirkehistorisk Foredrag.)

Stefans blodige Død gav Signal til Angreb og Forfølgelse, der fortsattes i flere hundrede Aar; men ingen jordisk Magt kunde standse Kristendommen i dens Fremgang, og de troende glædede sig i Trængselens Tider ved, at »de er stærkere, der er med os, end de, der er imod os«. I Vidnesbyrdet var der en vidunderlig Magt, hvad ikke alene havde sin Grund i disse Mænds inderlige Tro og store Nidkærlighed, men særlig i, at »Herren arbejdede med«, som Evangelisten fortæller os, saa Paulus kan sige: Herrens Aand vidner med vor Aand, og det vil alle Dage være den nødvendige Betingelse for, at der kan være Velsignelse, Glæde og aandelig Vækst med Vidnesbyrdet. Derfor fik Ordet i Apostlenes og Aposteldisciplenes Tid et inderligt Sandhedspræg og et mægtigt Indtryk af Troværdighed, saa det havde Vægt, naar Paulus siger: Det er en troværdig Tale og fuldt ud værd at tage imod, at Jesus Kristus er kommen til Verden for at gøre Syndere salige. Og hvad der havde stor Betydning og altid vil være af Vigtighed, var, at deres Liv svarede til deres Ord, saa selv Hedningerne maatte beundre de kristne, fordi de var de mest trofaste Tjenere, de dygtigste Borgere, og, udbryder en Forfatter, hvilke Kvinder har dog de Kristne! Denne Sandhed i Liv og Lære har Grundtvig herligt skildret i Sangen, hvis første Vers lyder saaledes:

»Min Mund og mit Hjærte de gjorde en Pagt
I Fryd og i Smerte af al deres Magt;
Hinanden at følge og aldrig fordølge,
Hvad i dem er levende lagt.«

I Slutningen af det første Aarhundrede havde Apostelen Johannes aabenbart en ualmindelig stor Indflydelse i Lille Asien, først ved sin mægtige apostoliske Gerning, men dernæst ogsaa ved at uddanne Disciple til at tage Arbejdet op efter ham og fortsætte i samme Aand. Han vil sikkert alle Dage blive betegnet som Kærlighedens Apostel til Trods for, hvad der i de seneste Tider er kommen frem mod denne Betegnelse, og saa vel hans Skrifter som hans Liv og de kristelige Sagn, der knytter sig til hans Livshistorie, vil vidne om, at Guds Kærlighed i særegen Fylde var bleven ham til Del, og det er sikkert ikke pralende, men har sin bestemte historiske Grund, naar han nævner sig selv som den Discipel, Herren elskede. Lad mig blot pege paa Johannes' 1ste Brev og paa det skønne Sagn, der fortæller, at da han i sin høje Alder ikke mere kunde gaa hen i Menighedens Forsamling, lod han sig bære derhen og sagde da blot hver Gang: Børnlille, elsker hverandre! og da man spurgte ham, hvorfor han stadig sagde dette, svarede han: »Fordi det er Guds Vilje, og fordi det er nok«. Lad os nu betænke, at naar der er Strid og Splid, onde Ord og haard Tale mellem Mennesker, der kalder sig kristne, hvor langt er man dog saa ikke borte fra det apostoliske Krav, der stemmer saa godt med Herrens Ord: »Derpaa skal det kendes, om I er mine Disciple, dersom I har indbyrdes Kærlighed.«

Som et af de Steder, hvor Evangeliet tidligt forkyndtes og udbredtes, nævnes Edessa, en By langt mod Øst, hvorom fortælles følgende: Kong Abgar i Edessa havde hørt om Jesus og hans Frelsens Ord, og at han uden Urter og andre Lægemidler kunde helbrede syge. Da han faldt i en ulægelig Sygdom, skrev han et Brev til Jesus med Bøn om, han vilde komme og læge ham, og føjede til: Jeg har hørt, at Jøderne er slemme imod dig, kom her hen, min Stad er lille, men stor nok til os begge. Herpaa skal Jesus have svaret: Salig er du, Abgar, at du har troet paa mig uden at se; men jeg bør blive her — dog, naar jeg er op-

tagen, vil jeg sende en af mine Disciple, som skal helbrede dig og forkynde Ordet for dig og dit Folk, og denne Gerning tilfaldt saa Judas Taddæus.

Gud give os nu et glædeligt og velsignet Nytaar i Jesu Navn og Tro, saa det troværdige Vidnesbyrd maa modtages af mange til Fred og Frelse!

31. December 1893.

Ved et Sommermøde paa Thylands Højskole.

Afdøde Pastor Birkedal var en Mand, der var godt kendt over hele Landet, han var en udmærket Præst, som har givet os en hel Del i det, han har skrevet. Digter var han vel ikke, om han end havde en poetisk Aare, men han har dog skrevet en Sang, der er trængt igennem over alt, nemlig den: »Jeg saa ham som Barn med det solrige Øje«. Det er et aandeligt Livsbillede, Birkedal her opruller for os, og maa-ske er det hans eget personlige Liv, han her har givet Udtryk.

Saaledes som Birkedal i Begyndelseslinien skildrer sit første Indtryk af Vorherre Kristus, saaledes har han sikkert set ham til sit sidste Øjeblik. Han har her i faa Ord udtrykt, hvad der i Virkeligheden gør en kristens Liv lykkeligt.

Børnene vil gjerne høre om Kristus og om hans Kærlighedsgerninger mod syge og fattige. De Lærere, der kan tale til Børnene om Guds Storværk og om hans Kærlighed i Vorherre Kristus, de vil føle, at det er en herlig Gerning at være Børnelærer, og Forældrene vil vide at skønne paa det. Hvad et Barn saaledes paa en hjærtelig Maade modtager i en tidlig Alder, vil følge det hele Livet igennem. Herrens Tanker er ikke vore Tanker, og tit møder der os i Verden Ting, som vi nødig vil bøje os ind under, men det gælder om at kunne sige: Guds Vilje ske! selv hvor Hjærtet bløder derved. Er vort Hjærte fra Barndomstiden af opfyldt af den rette Gudhengivenhed, skal det nok blive til vort Held. Men for at lære dette er det af Betydning, at Børnene gennem Opdragelsen i Hjem og Skole faar Følelsen af, at Kærligheden er den stærkeste Magt.

Saaledes som Birkedal skildrer det i Sangen, ser det ud, som om han i sin Barndomstid har faaet Jesus at se i hele sin Glans; men Korset stod skjult mellem Løv i det fjærne, hvilket er en naturlig Følge af, at Syndsbevidstheden ikke er lukket op hos Barnet. Dette er som Regel heller ikke Tilfældet hos de unge, men i Sangen hedder det: Han vinked min Sjæl og jeg glemte det lave! Ja, hvor vilde det være en Lykke for alle unge Mennesker, om de kunde glemme alt det lave, alt det onde, alt det slette. Jo mere de rives hen i verdslig syndig Hvirvel, jo større Fare er der for, at Verdensaanden skal faa Magt over dem, saa at de taber sig selv. Ordet er en Guds Gave, gennem det kommer Herrens Velsignelse til os, og blot vi vil tage mod Guds gode Ord i vort Hjærte, vil dette ogsaa faa Modstandskraft overfor alt det, der vil gøre os Fortræd.

I Manddomstiden aabnes Syndsbevidstheden, og det skildres her i Sangen, hvorledes det da gaar op for ham, at han er en fattig Synder, som er faldet saa dybt, at han kun kan frelses ved Guds vidunderlige Naade. I Virkeligheden er det en bedre og rigere Tid, naar et Menneske er kommen dertil, at det kan se sin egen Synd og Øjet aabnes for Guds Naade. Vi maa jo tænke os, at Digteren har skrevet Sangen i sin Manddomstid, og ud fra en kristelig Betragtning tør vi hævde, at blot vi lever Livet i Gud, da har vi det bedste tilbage. Det, som kristne Mennesker har i Vente, kan ikke stilles for stort og for lyst op. Tit er det jo saadan, at naar Mennesker bliver gamle, bliver de gnavne og vanskelige, men det er sørgeligt, naar det er saa. Kristne Mennesker skal knyttes sammen i Kærlighed, deri ligger en stor Rigdom. Og jo mere vi lever i Minderne, jo rigere bliver vort Liv. Hvor Mennesker er knyttede sammen i fælles Tro og fælles Haab i Jesus Kristus, der er ogsaa Grundlaget for et rigt Liv i Kristi Herlighed, idet vi tør stole paa, at vi da staar under Guds Varetægt og Guds Velsignelse.

Ved Jebjerg Højskoles Indvielse.

Jeg haaber, at mange af Tilhørerne kender H. C. Andersens Æventyr om Klokken. Jeg vil pege paa to af Personerne deri, Kongen og Drengen, der stod saa lykkelige og glade ved Siden af hinanden. Der er mange Skranke, der adskiller Folk, men jo mere Øjnene aabnes for alt, hvad der er godt og skønt at leve for, desto mere vil Skranke falde, Herremand og Husmand vil gaa ind ad samme Dør, Klokken kalder paa dem alle. Det gælder kun om at faa Øret opladt til at høre og Hjærtens Lyst til at være med. Kærligheden bliver ved at kalde og bliver aldrig træt. Inde i den store Stad hørtes om Aftenen en Lyd som af en Klokke. Udenfor Staden kunde den bedre høres, og her lød den som en Moders Kalden paa et kært Barn. Nogle Konfirmander vilde om Eftermiddagen gaa ud for at opsøge Klokken, men 3 af dem blev hjemme. Den ene var en fattig Dreng, som havde maattet laane Konfirmationsklæderne og nu maatte skynde sig at aflevere dem. Han kom dog til Maalet tilligemed Kongesønnen. Den anden var en Pige, der skulde prøve sin Balkjole; netop for dette Bals Skyld var hun bleven konfirmeret denne Gang. Det var Forfængeligheden, der havde grebet hende og drog hende bort fra det ædle og skønne. Den tredie vilde ikke med, fordi han aldrig gik andre Steder, end hvor hans Fader og Moder var med — et Billede paa Stilstandsmennesker, der er bange for alle Fremskridt, bange for Aand og for Liv. Af saadanne Stilstandsmennesker er der mange i vore Dage. Hvor der er Aand og Liv, maa det stadig gaa fremad under nye Former, dette vidner om Livets uendelige Rigdom; men Stilstandsmennesker forstaar ikke dette. »Hvad skal det til?« spørger de, naar de ser, at der bygges Forsamlingshuse og Højskoler. Andersen kalder dem dog skikkelige Folk, som

man ikke skal gøre Nar af. Er vi selv komne med i Livsstrømningen, vil vi være glade ved at være med i Arbejdet for, at Folket mere og mere maa faa Øjnene op og blive i Stand til at glædes og løftes. Højskolen skal danne den gode Grundvold hertil, skal hjælpe de unge til at faa Øret opladt og Aanden løftet, saa de kan blive lykkelige ved det nye Led i Kæden, som skal virke til Lys, til Glæde og Velsignelse. Det er det levende, hjærtelige, kraftige Ord, som skal udrette den store Gerning. Aanden bærer det gode Ord frem, saa det finder Vej til Hjerterne, og her finder et godt Ord da et godt Sted. Mange unge Mennesker har givet Vidnesbyrd om, at det var deres gladeste og lykkeligste Tid, da de var under Ordets Indflydelse, var med i et skønt Samliv og fik Øjne og Øren aabnede. Tiden kræver Oplysning og tillige Kundskaber. Disse er dog ikke Hovedsagen, men det gælder ret at komme med, ikke at være jordbunden, men at faa at se, hvorfra vi er komne, og hvor vi stunder hen, se at

»til Hjemmet hist staar der aabne Døre,
thi derfra kom det, og did det fører«, —

se mod Maalet og kæmpe med de bedste. Det unge Sind maa være i Bevægelse, i Fremgang. Henrik Steffens fortæller, at han i sin Ungdom kastede sig ind i Filosofien, men en af Tysklands mest anerkendte Mænd, Schlegel, vilde ikke regne ham for Filosof, han tog Del i Kampen, men blev aldrig Soldat, han skrev poetiske Værker, men blev ikke Digter. Var hans Liv da spildt? — Nej, det var ham, der ved sin beaandede Veltalenhed kom til at øve en saa mægtig Indflydelse. At bevare de unges Sind er en Hovedsag, og for den, der vil give dem et aandeligt Stød fremad og opad fra Jorden og fra Verden, gælder det om selv at være i Bevægelse. Det er skønt at se de gamle være i Bevægelse, se en stadig Vækst under de graa Haar. Vi skal vokse op til vort Hoved og Herre Jesus Kristus. Men Væksten kommer ved det gode, frie Ord, baaret frem af Sangen.

I de døde Tider tier Sangen, saaledes tav den under

Rationalismens Tid; men da Livet blev vakt, kom Sangen atter af sig selv frem ved Kingo og Brorson. Med Vækkelsen følger altid Sang, og den maa ogsaa følge med i Skolen. Det var ikke nok, at Livet vakt, det gjaldt om at holde Livet vedlige. »Eders Lænder være ombundne og eders Lys være brændende«, hedder det. Der maa ikke blive Stilstand, Lyset maa ikke slukkes, men blive ved at brænde. Det er sørgeligt, naar man ser et ungt Menneske, som har været berørt af Aand, falde tilbage. Jeg vil pege paa Visen om Hr. Vismer og Elverfruen, hvorledes den unge Hr. Vismer kom i Elverfruens Vold og glemte Fædreland og Fæstemø, glemte alt det gode, saa Fader, Moder og Fæstemø maatte græde for ham. Det var en sørgelig Vise, en sørgelig Sandhed, at mange unge kom i Verdensaandens Vold. Det er skønt, naar de ældre kan glæde sig over at se Livet røre sig, over at den unge Slægt kommer med. Det er skønt, naar der er Vekselvirkning mellem de gamle og de unge, naar de unge kommer hjem med et godt Syn og god Sang, og Forældre og ældre Søsken føler, at dette er skønnere end i deres Ungdom. Mange gamle har sagt Gud ske Lov for deres Børn, der er komne hjem med Lys. Vi vil dog gerne have, at den unge Slægt, som vokser op, maa blive bedre end den nulevende Slægt. Det er sørgeligt, at mange Forældre, naar de sender deres Børn ud, er saa forunderlig ligegyldige for deres Vel, at de kun tænker paa Lønnen, men ikke spørger, om Børnene kommer i Huset hos Hedninger eller ugudelige Mennesker, eller om de kommer et Sted, hvor de kan hente Velsignelse. Barnhjertet er saa modtageligt, og Barnemindet rækker langt, derfor er det af stor Vigtighed, at Børn og unge Mennesker kommer i gode Hænder. Jeg vil slutte med Ønsket om, at Gud vil være med Gerningen her, saa her maa udvikles et Kærlighedsforhold, gennem hvilket de, der her skal leve sammen, kan komme til gensidigt at paavirke hinanden, saa Gerningen maa blive til fælles Velsignelse og Glæde.

Julen.

At Julen er en Glædesfest for gamle og unge, derom er sunget og talt atter og atter, og vi mærker nok, der er Klang baade i Ord og Tone, naar der synges: »Glade Jul, dejlige Jul«, som det jo ogsaa lyder gennem vort Juleevangelium. »Se, jeg forkynder Eder en stor Glæde«, men lad mig i Dag i al Korthed minde om en Verslinie af Grundtvig: »Julen er kommen med Solhverv for Hjærterne bange«. Ja, ogsaa i den glade Juletid er der mange »bange Hjærter«, meget baade af timelig og aandelig Nød, af Sygdom og Sorg ogsaa blandt troende Mennesker. For mange kan Terminsvanskelighederne være tunge, andre bærer paa Sygdoms svære Byrde og atter andre paa et tungt Sind, saa vi kan forstaa, at saadanne kan fristes til at sige: »Ja, Børn og lykkeligt stillede Mennesker de kan være glade i Julen, men for mig er Glæden kun fattig«; men lad os saa huske, det er en Fristelse, som ikke kommer fra en god Kilde, men som Herren selv i Juletiden vil hjælpe os at bekæmpe og lære os Sandheden af, at vi har god Grund til at være med i Tak og Bøn, og at »han, som har hjulpet hidindtil, han hjælper og herefter«.

Kan tunge og sorgfulde Hjærter ret komme til at sige det i stille Tak og Glæde, saa faar ogsaa disse en glædelig og velsignet Jul og skønner Sandheden af, hvad Grundtvig siger om Kirkeklokken, at den kalder paa gammel og ung, mest dog paa Sjælen træt og tung, og de gamle og syge, der er bundne til Hjemmet, men kan holde Jul i Tro, vil kunne sige som en troende Mand, der laa syg hjemme i sit lille Hus: »Jeg ligger dog midt imellem mange Venner;

thi jeg kan bekende Tro paa de helliges Samfund«, og det er for troende og hjærtelige Mennesker med Fremtidshaab en velgørende og i høj Grad oplivende Tanke, at man er midt imellem mange Venner, hvor saa i Verden man er.

Ved Vintersolhvervstid begynder Dagene at længes, Lyset begynder atter at vinde Sejr over Mørket. Gud velsigne Julen for os, at den ret maa være os en Lysets og Livets Fest, saa vi med Tak kan sige: »I Guds Lys ser vi Lys«. Med disse faa Ord ønsker jeg Venner i Thy en glædelig Jul.

19. December 1900.

Brudstykke af et kirkehistorisk Foredrag.

Da Stefan stenedes, stod en ung Farisæer Saulus, den senere Apostel Paulus, og saa til med Velbehag. Vi ved ikke noget om ham før, men der er næppe Tvivl om, at han var godt bekendt med Jesu Lære; thi det, man vil bekæmpe, maa man først lære at kende, og Paulus var en Mand, der nok vilde have Rede paa Tingene. Ja, det staar endogsaa for mig som noget sandsynligt, at Frelserens Ord er trængt stærkt ind paa ham, men at han saa i sin farisæiske Stolt-hed og med en sjælestærk Jødes Fastholden ved det gamle har søgt at neddæmpe det ved at optræde saa fjendtlig og skaanselsløst som muligt mod Herrens troende Venner. Jeg mener, at de, der har megen Sjælekendskab, vil sige os, at en Dragelse i en god Retning mod Liv, Lys og kærligt kristeligt Fællesskab under Tiden kan bevirke en voldsom Mod-stand fra den anden Side i Menneskenaturen, og vinder den onde da Sejr, bliver det sidste let værre end det første. Derfor har det saa stor Betydning, at det gode i Mennesket, alt hvad der er i Pagt med Lyset og Livet, tidligt, medens Barnesindet er blødt og bøjeligt, bliver støttet, styrket og opøvet, og paa dette Punkt er der aabenbart en stor Opgave for kristelige Børneopdragere.

Vi kan i al Fald være visse paa, at der er gaaet en Forberedelse forud, inden Paulus ligesom med et Slag blev greben af Herren paa Vejen til Damaskus. Da han hører Røsten: Jeg er Jesus, som du forfølger, da staar det med stor Klarhed for ham, hvad han havde hørt af eller om denne forunderlige Mand og hvad andre vidnede om den mærkelige Magt, hans Ord havde haft paa de Mænds og Kvinders

Hjærter, der havde fulgt ham, saa de havde erfaret, at »han var den eneste paa Jord, i hvis Mund var Livets Ord«, og ligesom der saa i timelig Forstand faldt Skæl fra hans Øjne, saaledes ogsaa i aandelig, saa han erkendte, at han havde været blind, men var bleven seende.

Endelig er der en Ting, der sikkert har gjort et stærkt Indtryk paa Paulus, nemlig Stefans Bøn, og jeg tænker mig, at det blev et vigtigt Led i hans Forberedelse, om han end mulig søgte at nedslaa Bønnens Indtryk. Om han vidste noget om Jesu Bøn: Fader, forlad dem, thi de vide ikke, hvad de gøre, er os ubekendt, men Stefans Bøn: Herre, tilregn dem ikke denne Synd, idet han med bristende Blik er segnet i Døden, den hørte han, og han maa have forundret sig over en saadan Kærlighed. Vi maa sande, at hvad der er oplevet, set og hørt af det dybeste og vidunderligste, det kan i Virkeligheden ikke skildres, ikke en Gang af en Apostels Pen. Det er saadanne Oplevelser, om hvilke man kan høre et Udtryk som dette: Det glemmer jeg aldrig! og jeg kan tænke mig, at Paulus, trods det stærke Had til de kristne, dog aldrig kunde glemme Stefans voldsomme men sejrssikre Martyrdød og hans inderlige kærlige Bøn for sine Fjender. Apostelen Jakob siger: En retfærdigs Bøn formaar meget, naar den er alvorlig. Hos Stefan var disse to Betingelser aabenbart til Stede; det var en retfærdigs alvorlige Bøn, og den har saa ogsaa nok hjulpet sit til, at den store Kristenfjende Paulus har kunnet tage mod Herrens Naade.

Hvad enten vi nu ser paa Stefan eller Paulus, kan vi mindes et eneste Apostelord: »Vor Tro er den Sejr, der overvinder Verden.« Maatte vi blive saaledes i Kærligheds-pagten, at ogsaa vi paa Troens Vinge maa bæres frelst hjem af Guds Naade til Guds Ære!

Den 28. November 1893.

JORDEFÆRDEN

Fra Hjemmet.

Den 2. Oktober bares Kisten med min afdøde Mand op i det smykkede Ligkapel. Menigheden havde gjort denne Sørgefest til en Højtid, idet der var bunden Guirlander og sat Flag op helt fra Præstegaarden til Kapellet, og en Skare af Folk var samlet, foruden min Mands smaa Venner, hvidklædte Skolepiger. I den stille, dejlige Aften blev saa — efter at følgende Taler var holdt, og under Kirkeklokkeklang og efter Afsyngelsen af Salmen »Kirkeklokke, ej til Hovedstæder« — min kære Husbond baaret ud fra vort Hjem.

Da Budskabet Tirsdag Eftermiddag gik ud over Egnen, at Pastor Christensen var død, blev der stille Sorg i mange Hjem. Der blev Sorg vist i alle Hjem her i Særslev, hvor han var saa ualmindelig afholdt og skattet som Præst og Menneske, men der blev ogsaa stille Sorg i mange Hjem udenfor Sognet, hvor han havde vundet sig Venner for Livet. Jeg siger med Villie »stille Sorg«, for kun det stille passede overfor denne harmoniske Mand, der altid virkede velgørende ved sin fordringsløse, stille og dybe Personlighed.

Hvad var Grunden til, at Pastor Christensen havde saa mange Venner og var saa afholdt i sit Sogn og mange andre Steder? Jo, han var en god Mand, og det kom ikke alene af, at han havde et naturligt, kærligt og mildt, deltagende Sind, men det kom først og fremmest af, at han havde faaet sit Liv saa dybt indlevet i ham, der alene er

god, vor himmelske Fader, og derfor blev hans Færden iblandt os dybt præget af Godhed, Sandhed og Oprigtighed. Jeg har kun kendt Pastor Christensen som en ældre Mand fra den Tid, da han for 15 Aar siden kom her til Særslev. Jeg ved altsaa ikke, hvilke Kampe han i sin Ungdom kan have haft at gennemkæmpe for at faa sig selv taget ind under Troens Lydighed; han har jo ogsaa nok haft sit at kæmpe med, hvem har ikke det. Men saadan som vi nu kendte ham, som den sagtmodige, altid harmoniske Mand, der aldrig kom ud af Ligevægten og altid havde sig selv i sin Magt — sikkert fordi Gud havde ham i sin Magt — saadan kunde han godt gøre Indtryk af kun at være naaet til det, han nu var naaet til, gennem Kampe med sig selv, hvor den Tro, der er Sejrvindersken paa Jord, ogsaa i hans Liv var bleven Sejrvinderske. Han var jo i Virkeligheden en særdeles rigt begavet og stærkt udrustet Natur; naar man kender, hvad han i sin Ungdom kunde sætte ind paa og gennemføre for at naa de Maal, han havde sat sig, saa faar man rigtignok Indtryk af, at der var Kræfter i ham, der ikke veg til Side for Vanskeligheder eller skræmmedes af Opgaver, der krævede Offer. Men hvad han end kan have haft at gennemkæmpe i sin Ungdom, nu var det stærke bleven til det milde, harmoniske, den Ligevægt, der bundede i, at han var kommen til Hvile i det, der var hans Livs Midtpunkt, den Tro, som det var ham Glæde at være Tjener for og Forkynder af, og saadan var han elsket af Menigheden her, og saadan var han inderlig skattet af sine mange Venner, der maa sige en dybtfølt Tak for hans sanddru, sagtmodige Færd iblandt os.

Nu skal vi bære hans Støv fra Hjemmet, som han elskede, over i Kirken; hvor dog denne Efteraarsaftens stille Skønhed passer vidunderlig kønt til Afskedsstunden for ham, den stille, harmoniske, af Gud dybt grebne Mand. Aftenklokken ringer sit rolige, kønne Farvel fra Kirken, Naturen staar i Efteraarets Aftenglans, varm og stille, rundt om Kirken staar Menigheden, Hustru og Børn og Venner

med stille Sorg i Hjærterne og med inderlig Tak til Gud for, hvad han gav dem alle i Pastor Christensen. Han var en god Mand, det havde han lært af Gud, som er god, og han blev en god Sæd i det Samfund. Guds Fred til dem, der lider af dybe Hjærtesaar. Amen!

SOFUS BALSLEV.

Det, jeg vilde sige her i Aften er blot en rent personlig Tak; men inden vi bærer vor gamle Præst ud af det Hjem, hvor han nu i 15 Aar har levet et lykkeligt og velsignelsesrigt Liv, vil jeg bringe en Tak til ham og hans Hjem for godt Naboskab og godt Samarbejde gennem disse 15 gode og lykkelige Aar. Han var vor Ven omme i Skolen, det følte vi altid. Det gør ondt at miste sine Venner, man bliver fattigere deraf; og det gaar mig, som det vel er gaaet saa mange andre, at vi først rigtig skønner paa dem, naar vi har mistet dem; jeg har altid vidst, at Pastor Christensen var min gode Ven, men jeg har aldrig skønnet paa det som nu. Derfor skal der lyde her ved hans Baare en Tak fra mit Hjem og en Tak fra min Skole, begge Steder var han altid en lige kærkommen Gæst. Han kom med Mildhed og Fred og gode Ord, hvor han kom, hos mig som hos alle andre. — Fred med hans Støv og Fred med hans Minde iblandt os her i Særslev Sogn.

JENSEN.

Førend vi bærer vor kære, gamle Præst bort fra hans Hjem, vil jeg, som et af de valgte Medlemmer af Menigheden, gerne paa Menighedsraadets Vegne bringe Pastor Christensen en Tak for godt og trofast Samarbejde; ogsaa fra Skolekommissionen føler jeg Trang til at sige ham Tak, da jeg i flere Aar har arbejdet sammen med ham. Jeg vil

minde os alle, som er kommen sammen ved denne Lejlighed, om et Ord, som Pastor Christensen tit og ofte brugte baade derovre i Kirken, og hvor han ellers førte Ordet: »at det gjaldt om at stille sig paa Livets Side imod Døden og paa Lysets Side imod Mørket«. Dette vilde jeg gerne stille som et Samvittighedsspørgsmaal til hver enkelt: Har du stillet dig paa Livets Side mod Døden og paa Lysets Side imod Mørket? thi det kan kun ske ved Livsamfund med Livets og Lysets Herre, virket ved den Hellig Aand. Som der allerede er sagt i Aften, var Pastor Christensen en Fredens Mand, der gerne vilde stifte Fred alle Vegne, saavidt det stod til ham, ja, Freden lyste ud af hele hans Person og al hans Færd, hvilket vidnede om, at han havde sin Fred fra ham, som siger: »Min Fred lader jeg eder, min Fred giver jeg eder«. Pastor Christensen ventede vel næppe Døden nu, men da han var syg sidste Foraar, og jeg besøgte ham, da sagde han til mig, at han var glad ved, om han maatte faa Lov at leve, men ogsaa glad ved at dø, da han kunde sige som Paulus: Jeg ved mig intet andet til Salighed end Jesus Kristus og ham korsfæstet.

I véd jo alle, at Pastor Christensen og jeg hørte til to forskellige Retninger og havde forskellige Meninger om mangt og meget; men han var af saa stort et Frisind, at han endogsaa, da der var Sølvbryllup her i Præstegaarden, udtalte, at han blandt Indre Missions Venner havde fundet nogle af sine bedste Venner. Ja, vi var enige i det væsentlige og undte hinanden Frihed i det mindre væsentlige og Kærlighed i alt. — Velsignet være hans Minde her i Særlev Sogn.

LAURITS PETERSEN.

Sogneraadsformand *Hans Larsen* bragte en bevæget og varm Tak paa Sogneraadets og egne Vegne for det altid imødekommende Samarbejde.

De fleste af de her tilstedeværende kendte Pastor Christensen bedre end jeg; men jeg har dog haft saa meget med ham at gøre, at jeg tror at have lagt Mærke til nogle af de Egenskaber, som var mest fremtrædende hos ham, og skulde jeg da fremhæve et Par af disse Egenskaber, maa det blive hans store Naturlighed og hans Væsens Ægthed og Godhed. Det var disse to Egenskaber, der gjorde, at han vandt sig saa mange og saa trofaste Venner i alle Samfundslag, hvor han kom frem, og det var de samme Egenskaber, der gjorde, at han Dag for Dag knyttedes stærkere til sin Hustru og sine Børn. Nu vil de komme til at savne ham.

Da jeg var i Svends Alder, 14—15 Aar, mistede jeg min Moder; jeg lærte da, hvad det vil sige at sørge og savne, og det eneste, som da rigtig kunde trøste mig, var den Tanke, at min Moder fremdeles kunde se mig og vaage over min Færd. Maatte den samme Tanke i disse Dage trøste Fru Christensen og hendes Børn, saaledes at de ogsaa føler, at Pastor Christensens kærlige og omsorgsfulde Øjne endnu vaager over dem.

Den sidste Gang, jeg var sammen med Pastor Christensen, var ved Menighedsraadsmødet i Otterup den 17. September. Paa sin sædvanlige smukke Maade indledede og sluttede han Mødet, og til sidst bad han Forsamlingen synge Salmen »Saa vil vi nu sige hverandre Farvel«. Lad disse Ord da ogsaa være de sidste, jeg taler her ved hans Baare:

Saa vil vi nu sige hverandre Farvel
og ønske Guds Fred over eder.
Guds Fred med os alle i Gry og i Kvæld,
saa mange som hjærtelig beder,
at Christus, Guds Søn, maa være vor Løn,
naar vi skal af Verden udvandre.

P. A. DISSING.

Jordefærden.

Den 6. Oktober samledes ca. 1000 Mennesker i Præstegaarden. Salmen »Kærlighed fra Gud« blev afsunget, hvorefter Højskoleforstander *Rasmus Nielsen* talte smukt og bragte den afdøde en varm og vemodig Tak for alt det, han som Præst og Menneske havde været for Behoerne i Sørslev Sogn. Mange vil i Dag sende kærlige Tanker til Sørslev Præstegaard, og hans Minde vil blive holdt højt i Ære her i Sognet.

Derefter begav det meget store Følge sig op i Kirken, hvor den rigt blomstersmykkede Kiste var hensat med ca. 40 signerede Kranse fra nær og fjern samt en dejlig Sølvkrans med Inskription, skænket af Menigheden.

Her holdt saa Provst *Balslev*, Lumby, samt Pastor *Møller*, Nørre Lyndelse, efterfølgende Taler, hvorefter min Mands gamle Ven, Pastor *Møller*, forrettede Jordpaakastelsen.

Til Slutning bragte vor Svigersøn, Seminarielærer *Lund*, paa Familiens Vegne en dybtfølt Tak til alle for den store Venlighed og Opmærksomhed, de havde udvist.

Vor Herres Jesu Kristi Naade, Guds Kærlighed og den Helligaands Samfund være med eder alle! Amen!

Naar vi i Dag er samlede her i Herrens Hus om hans blomstersmykkede Kiste, da træder hans Minde saa levende frem for os: denne i saa sjælden Grad skønne Præstesikkertelse, denne gode og trofaste Mand og Fader,

denne ejegode Ven; og vi gaar med hverandre under de mange rige Minder ind til Guds Ord for at opbygges, trøstes og styrkes.

Og idet vi ser hans Skikkelse ligesom forsvinde ind bag Forhænget til Helligdommen heroventil, er der et Ord til Pris for Herrens Helligdom her paa Jord og dem, der har hjemme der, som jeg gerne vilde drage frem. Det er Ordet i den 92. Davids Salme, der lyder saaledes: »De, som er plantede i Herrens Hus, de skal grønnes i vor Guds Forgaard; de skal bære Frugt, naar de er graahærdede.«

Han var plantet i Herrens Hus.

Han glemte aldrig at takke for den Stund, da kærlige Hænder bar ham hen i vor Herres Jesu Favn i den hellige Daab; og det blev det Sted, hvor han drog sin Næring fra som Planten fra det Sted, hvor den plantedes. Og det blev et frugtbart Plantested for ham: Ungdommen igennem, Manddommen igennem til de graa Haar; han saa dette som sit Livs store Lykke, at han fik Lov til at vokse sig stærk og sund i Helligdommen og til selv at blive en Gerning betroet der, som han følte sig lykkelig og hjemme i, saa at Forjættelsens Velsignelse hvilede over ham: de skal bære Frugt, naar de er graahærdede. Han blev tro i sin Gerning lige til det sidste, han blev tro mod sine Venner lige til det sidste, ogsaa hans Kærlighed til de gamle Venner holdt ud; han tænkte jo at gæste de gamle Egne, da Budskabet om at vandre herfra kom til ham; og hans Kærlighed til de mange Venner, han vandt i disse Kredse, varmede ham til det sidste. Han var plantet, stod fast og trygt i Helligdommen, saa at den ejendommelige Friskhed og Ungdommelighed, som fulgte ham Livet igennem, havde sine dybe Rødder i Helligdommen med de evige Livskilder.

Men de, der er plantede i Herrens Hus, de skal grønnes i vor Guds Forgaard. Omkring Helligdommen i den gamle Pagt strakte Forgaarden sig — et levende Billede paa Menneskelivet her paa Jord. Og hvor vilde han

gerne drage alle og alt, som han stod i Forhold til, med ind i Guds Forgaarde!

Hjemmet med den elskede Hustru, den kære Børneflok, den hele lille Verden, som levedes der, vilde han gerne færdes med som i Guds Forgaarde: at han kunde være et Redskab til at lukke op for alle til den store Helligdom; jeg kan tænke mig, hvordan han tog din Haand i Løn, Du som blev ham en kærlig og trofast Hustru, en øm Moder for hans Børn, saa at I fulgtes ad ind i Helligdommen og der hentede Hjælp og Styrke og Glæde til at leve Livet. — Du blev nu ene tilbage med de mange Minder, men det skal være den Lykke, som aldrig brister for dig, at I kunde følges ad paa Vejen til den store Helligdom heroventil.

Og han vilde saa hjærtens gerne have jer med, alle I, hans kære Børn, med paa den gode Vej; hans milde, lyse Smil, hans alvorlige Ord vil aldrig gaa eder af Minde. Han gav eder en Rigdom i Arv, som I maa frede om til Vel-signelse for Eders Fremtid, den Rigdom, som findes i Herrens Helligdom. Og han gav eder eders kære, ømme Moder, som en dyrebar Arv, slaa Kreds om hende! Hun trænger til det, og hun er det værd. Det gamle Hjems Døre lukker sig nu snart for eder; men Døren til hendes Hjærte lukker sig aldrig for eder; saa fred om hende og hjælp hende til, at hendes Ensomhed med dette store Savn kan blive saa mildt og fredlyst som hans, eders kære Faders, Vandring var det, hvis Minde altid vil tale eder dybt til Hjærte.

Men han saa Guds Forgaarde favne langt videre end over Hjemmet —; han saa Guds Forgaarde gærde de mange Hjem: Folk og Menighed.

Med den udprægede Forstaaelse, der var kendelig hos ham af det Livssyn, som han havde fundet hos Grundtvig, elskede han det danske Folk, den danske Menighed, og levende fulgte han med i alt, der bevægede Tiden — ikke med Sneversyn, men med det friske og lyse Øje, som den, der grønnes i vor Guds Forgaarde. Og derfor var han en kær og elsket Præst ikke alene for en snever Kreds, men

for saa mange, som vilde følges med paa Vejen til den store Helligdom. Derfor saa vi det smukke Syn af den milde Præstemand, som her i denne Menighed kunde finde Forstaaelse i de forskellige Lejre. Derfor vil det vel ikke blive saa let at finde en Mand, som kan tage Gerningen op efter ham her paa disse Steder. Den store Sørgekare, der flokkedes her i Dag, vidner jo højt nok om, at han var en sjælden højagtet og afholdt Præst.

Det er mange, mange, som føler en levende Taknemlighed mod ham: i de gamle Menigheder, i denne Menighed, blandt Kyndinge, fjærn og nær. Ogsaa hans Præstevener følte en inderlig Taknemmelighed mod ham; jeg kan da personlig vidne derom; jeg skal aldrig glemme den Tak, jeg skylder ham for, hvad han har lært mig ved sin milde og stille Færden, ved sin Sagtmodighed og Fordragelighed, ved sin aandelige Friskhed.

Og kunde han saa svare, saa vilde han sige: »Kære Venner! det er mig, der har saa meget at sige Tak for i Hjem, Menighed og i den store Venskare; thi han havde lært, at »det er godt at takke Herren!«

Saa give da han, som gør langt overflødiggere end vi bede og forstaa, at ogsaa vi, som plantede i Herrens Hus, maa grønnes i vor Guds Forgaard!

Guds Fred, i Jesu Navn, Amen!

L. BALSLEV.

Bort fra Verdens Land at ile,
bort fra Møje, hjem til Hvile,
er jeg rejsefærdig til,
naar min Herre Jesus vil.

Man kan ikke selv bedømme, om man er rejsefærdig; mange mente det, men ved det ikke, andre ved det, men mente det ikke, nej, Gud alene kan bedømme et Menneske; men naar han tager et af sine Børn herfra, da kan man

være vis paa, at han var rejsefærdig. Dertil hører, at man er begyndt at rejse her paa Jord frem i den Retning, hvori man skal fortsætte efter Døden, ud af Mørket ind i Lyset. Hvor langt man skal være kommen frem, er forskelligt, mange har samlet større Evighedsskatte end andre, gaar rigere gennem Dødens Port end andre; men et Menneskes Dagværk, det, Gud vilde have fuldbragt ved ham hernede, maa være fuldbragt. Naar Gud kalder et troende Menneske herfra, maa det være bedst for ham og hans, at han nu fortsætter paa et andet Sted med at vokse og være til Velsignelse. Og med at vokse bliver vi ikke færdige før paa Dommens Dag, og med at være til Velsignelse ved vor Virken bliver vi aldrig færdige, da en stor Del af Saligheden vil bestaa i at virke med de store Kræfter, som bliver os givne under Væksten, i en Verden, som ingen Hindring lægger i Vejen for Udbyttet af Arbejdet. Og kaldes vi herfra i den bedste Time, da gør det ikke noget, om det sker ved en brat Død; thi for den, som er rejst hjem, maa det være dejligt at være kommen saa hurtigt over det Sted paa Rejsen, som vi alle ser i Møde med Gru.

Jeg tror, at Christensen nu takker for alt og ogsaa for det, at han saa hurtigt kom igennem det sidste, over den Bakke, som ofte er den sværeste, og han føler, at Sporene faldt for ham paa de liflige Steder, saa hans Lod i Verden bliver saare skøn. Megen Glæde har han haft i sit Hjem og megen i sin Præstegerning. Hans jævne paalidelige Ord, hans venlige milde Omgængelse har vundet ham mange Venner i alle Aldere paa de forskellige Steder, hvor han har virket. Det er det dejlige ved at være Præst, at man faar mange Venner, som vil tage imod os i de evige Boliger, jeg tror, at mange har modtaget ham deroppe; men saa er der jo ogsaa det ved Præstegerningen, at Præster ikke mindst vil faa at se, hvormange Lejligheder til at tage sig af Mennesker der gik ubenyttede forbi, og saa vil man jo ogsaa faa at se, hvor ofte der blandede sig i Gerningen en Søgen efter egen Ære, og dette vil hjælpe til at undres over

den Naade, som kunde blive ved at tilgive og bære over med de skrøbelige Tjenere og lægge Velsignelse til det, som luede hos dem, saa de trods alt kom til at bære Frugt.

»Gud forlader mig al min Brøde, han læger alle mine Sygdomme, han handler ikke med mig efter mine Synder, han kroner mig med Kærlighed«, det er Grundtonen i de helliges Lovsange. Aldrig glemmer de denne Jord med disse mange kære, dér vil de anderledes kunne huske at bede for dem end her. I den store Talsmands Nærhed beder Christensen for alle sine, at de maa finde Trøsten, og at alt maa blive til Velsignelse, ogsaa det store Savn, at alt maa hjælpe fremad paa Rejsen mod den evige Stad, saa de alle maa samles i det dejlige Hjem som de, der har fuldført deres Gerning hernede.

»Gud give vil igen, hvor han maatte tage bort,
og han vil rejse op, hvor han ramte tungt og haardt,
han drager Savnets Fure, at den kan bære Trøst,
han lægger Sorgens Sæd for at modne bedre Høst.«

(Ploug.)

Der er mange, som vil sige, naar de tænker paa Christensen: »Gud glæde dig i Himlen!« og gid han maa faa Glæde ogsaa her fra Jorden ved, at hans kære vandrer i Sandhed fremad mod det glade Møde deroppe! Gud være takket for alle lyse Minder, for alt, hvad han var som den ærlige Præst og den trofaste Ven! Tak for alle svundne Dage, Tak for dem, vi har tilbage, det bliver langt de skønneste, naar vi ses igen; men de allerskønneste kommer paa den nye Jord, naar alt er bleven borte, som skilte Sjæl og Legem, skilte Venner, skilte Himmel og Jord, naar den sidste Skygge er svunden, og alt er bleven lyst. Lad vort Liv være en Rejse frem mod al den Herlighed! Amen!

J. P. MØLLER.